

Slutrapport

Datum 2016-08-25

Diarienummer RS 2016- 05374

Västra Götalandsregionen

Koncernstab regional utveckling

Handläggare: Viveca Reimers

Telefon: 070- 940 39 90

E-post: viveca.reimers@vgregion.se

Kommentar till rapporten Gap-analys hållbarhet

Västra Götalandsregionen (VGR) har höga ambitioner avseende hållbar utveckling och har kartlagt verksamheternas arbete med hållbar utveckling såsom det beskrivs i budget 2016 och övergripande styrdokument i relation till FNs hållbarhetsmål och den internationella standarden för hållbar utveckling, ISO 26000. Uppdraget har också omfattat en analys av VGRs årsredovisning 2015 mot de krav som ställs på statliga bolag, stora företag och företag av allmänt intresse avseende hållbarhetsredovisning.

Syftet med uppdraget har varit att ta fram diskussionsunderlag för vidare utveckling av VGRs arbete med hållbar utveckling.

Uppdraget genomfördes av konsultföretaget Ernst & Young AB, som färdigställde rapporten "Gap-analys hållbarhet" 2016-05-24. Ansvariga tjänstemän inom VGR har inkommit med följande kommentarer till rapportens identifierade gap:

- VGR arbetar sedan flera år tillbaka med kravställande avseende miljö- och sociala aspekter vid upphandling. Gällande inköspolicy berör endast miljöhänsyn i upphandling. Arbete med att uppdatera inköspolicyn pågår under 2016, varför gapet beräknas kunna vara stängt från och med 2017. Den uppdaterade policyn och tillhörande riktlinjer kommer att belysa hela hållbarhetsområdet (miljö, social hänsyn, ekonomi). Styrdokumentet kommer på ett tydligare sätt än tidigare att definiera arbetssätt och ambitioner i kravställandet kring hållbarhetsfrågor.
- Besöksnäringen nämns i styrdokument som ett av flera styrkeområden i Västra Götaland. Turistrådet Västsverige är VGRs helägda bolag för utveckling av besöksnäringen i regionen. VGR lämnar årliga "beställaruppdrag" där det strategiska målet är att sträva efter det hållbara samhället med tillväxt av jobb och företag i hela regionen. Utifrån dessa uppdrag beslutar Turistrådets styrelse om mål och insatsområden som inkluderar hållbarhet. Dessa dokument kommer inte med i gap-analysens genomgång av styrdokumentet.
- Västra Götalands Maritima strategi pekar tydligt på att utvecklingen av de maritima näringarna ska ske inom ekologiskt hållbara ramar. VGR har inte ansvar för förvaltning av fiskebestånden, men inom ramen för vårt uppdrag ska vi se till att utveckling av de maritima näringarna sker inom ekologiskt hållbara ramar – så även vad det gäller utveckling av verksamheter baserat på fiskbestånden. Sedan kartläggningen gjordes har ett handlingsprogram antagits för hållbara maritima näringar (juni 2016) där VGRs insatser specificeras ytterligare.

Gap-analys hållbarhet

Västra Götalandsregionen

Slutlig version 2016-05-24

Innehållsförteckning

	Sida
Introduktion	3
FNs mål för hållbar utveckling	5
Beskrivning och betydelse utifrån VGRs verksamhet	6
Kartläggning av FNs mål för hållbar utveckling mot Västra Götalandsregionens verksamhetsområden	12
Identifierade gap	13
ISO 26000:2010	36
Beskrivning och betydelse utifrån VGRs verksamhet	37
Identifierade gap	41
EU-direktiv avseende redovisning av hållbarhetsinformation	48
Överblick: förslag till ändringar i årsredovisningslagen	49
Analys av Västra Götalandsregionens årsredovisning 2014 mot krav för hållbarhetsinformation	51
Identifierade gap	52
Bilaga 1: FNs mål och delmål för hållbar utveckling	54
Källförteckning	73

Introduktion

Bakgrund och syfte

Bakgrund och syfte med uppdraget

- ▶ Västra Götalandsregionen (VGR) har höga ambitioner avseende hållbar utveckling och har önskat att kartlägga de områden av hållbar utveckling som regionen arbetar med idag samt vilka som inte omfattas av budget och styrdokument.
- ▶ Utgångspunkten i uppdraget har varit att kartlägga verksamheternas arbete med hållbar utveckling såsom det beskrivs i budget 2016 och övergripande styrdokument i relation till FNs hållbarhetsmål och den internationella standarden för hållbar utveckling, ISO 26000. För ISO 26000 kartläggningen samlades även kompletterande information i form av intervjuer och skriftliga svar från verksamheten.
- ▶ Uppdraget har också omfattat en analys av VGRs årsredovisning 2015 mot de krav som ställs på statliga bolag, stora företag och företag av allmänt intresse avseende hållbarhetsredovisning.
- ▶ Syftet med uppdraget har varit att ta fram diskussionsunderlag för vidare utveckling av VGRs arbete med hållbar utveckling.

Kriterierna i gap-analysen

- ▶ **FNs mål för hållbar utveckling:**
FNs nya agenda för hållbar utveckling, Agenda 2030 med 17 utvecklingsmål strävar till att utrota fattigdom och hunger, minska människans påverkan på klimatet, bekämpa ojämlikheter inom och mellan länder samt bygga fredliga, rättvisa och inkluderande samhällen. Kommuner och landsting har en central roll i implementeringen av agendan och det finns höga förväntningar på kommuner och landsting att bidra till målpuppfyllelse genom aktivt arbete med bl.a. miljö- och sociala frågor. Alla 17 utvecklingsmål har ett flertal delmål kopplade till sig som har en direkt eller indirekt bäring på den verksamheten som bedrivs inom VGR.
- ▶ **ISO 26000 standarden för socialt ansvarstagande:**
ISO 26000 är en internationell standard för socialt ansvarstagande. Standarden ger vägledning i hur organisationer kan anamma och tillämpa grundläggande principer för socialt ansvarstagande i sin verksamhet. Standarden bygger på grundprinciper såsom ansvarsskyldighet, transparens, etiskt uppträdande, respekt för intressenterna, respekt för lagen, efterlevnad av internationella uppförandenormer, miljö samt respekt för mänskliga rättigheter.
- ▶ **EU-direktivet avseende redovisning av hållbarhetsinformation:**
Under hösten 2014 antogs ett direktiv med ändringar i EU:s redovisningsdirektiv beträffande rapporteringen av icke-finansiell information och mångfaldspolicy. Justitiedepartementet tog fram en promemoria (Ds 2014:45) som innehöll förslag till förändringar i bland annat årsredovisningslagen med anledning av direktivet. Enligt förslag ska den icke-finansiella information bl.a. omfatta upplysningar om företagens affärsmodell, den policy som företaget tillämpar i frågorna (miljö, sociala förhållanden, mänskliga rättigheter och anti-korruption), resultatet av policyn, samt de väsentliga risker som är kopplade till frågorna. Vid skrivande stund har lagrådsremissen avseende rapporteringen av icke-finansiell information och mångfaldspolicy inte presenterats och eftersom lagförändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2016 har ingen redovisningspraxis utvecklats avseende tillämpning av kraven. Analysen som presenteras i detta dokument har således genomförts strikt utifrån beskrivningen i promemorian (Ds 2014:45).

Introduktion

Metod och genomförande

Gap-analys mot FNs mål för hållbar utveckling har bestått av följande delar:

- ▶ Identifiera relevansen av respektive mål för VGR (se s. 7-11)
- ▶ Identifiera relevanta delmål för gap-analysen utifrån VGRs uppdrag. Även delmål inom områden som ligger utanför VGRs uppdrag men där VGR har höga ambitioner har inkluderats i gap-analysen för att ge en helhetsbild av regionens prioriteringar inom hållbar utveckling (se Bilaga 1, s. 54).
- ▶ Genomföra gap-analys mellan de utvalda delmålen och de prioriteringar, mål och åtaganden som återfinns i VGRs styrdokument. Analysen har baserats på att kartlägga och bedöma de områden där VGRs uppdrag och prioriteringar överensstämmer med FNs mål för hållbar utveckling (se s. 14-35). En samlad bedömning av gap-analysen presenteras på sida 13.
- ▶ Innehållet i styrdokumentet, genomförandet av prioriteringarna eller ändamålsenlighet i målbilden har inte varit föremål för utvärdering inom ramen för detta uppdrag.

Gap-analys mot ISO 26000 har bestått av följande delar:

- ▶ Genomföra intervjuer med relevanta tjänstemän inom VGRs verksamhet om arbetssätt, rutiner och processer inom de huvudområden för socialt ansvarstagande som ISO 26000 standarden omfattar
- ▶ Utifrån intervjuer och övergripande styrdokument kartlägga de områden för socialt ansvarstagande som VGR arbetar inom idag samt de områden där det finns utrymme för utveckling. Analysen har inte haft som syfte att utvärdera eller bedöma VGRs arbetssätt och rutiner, enbart kartlägga om dessa överensstämmer med de områden som omfattas av ISO 26000 standarden. (se s. 36-47)
- ▶ Information i form av intervjuer och skriftliga svar har samlats från olika delar av VGRs verksamhet, bl.a. koncernstaberna för Regional Utveckling, Koncerninköp, HR, Kommunikation, Näringslivsavdelning och Avdelningen för mänskliga rättigheter.

Gap-analys mot EU-direktivet avseende redovisning av hållbarhetsinformation har bestått av följande delar:

- ▶ Identifiera de mest relevanta kraven avseende redovisning av hållbarhetsinformation (se s. 49-50)
- ▶ Kartläggning och bedömning av de upplysningar som lämnas i VGRs årsredovisning 2015 avseende hållbarhet mot kraven i EU-direktivet (se s. 51-53)
- ▶ I bedömningen har bara de upplysningar beaktats som lämnas i årsredovisningen 2015. Exempelvis har bedömningen inte handlat om huruvida en policy finns eller ett målpåfyllts, bara om information om dessa lämnas i årsredovisningen.
- ▶ Eftersom ingen redovisningspraxis finns i nuläget inom detta område har analysen baserats på en strikt tolkning av kraven. Detta innebär exempelvis att kravet avseende redovisning av väsentliga risker har tolkats som att det bör av redovisningen framgå om en riskbedömning har genomförts och slutsatser av dessa bör beskrivas.

FNs mål för hållbar utveckling

17 globala mål för hållbar utveckling

FNs mål för hållbar utveckling

Beskrivning och betydelse utifrån VGRs verksamhet

SDG01 Ingen fattigdom: avskaffa all form av fattigdom överallt

Beskrivning

Att utrota fattigdomen är en grundläggande förutsättning för att uppnå människors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna. Det är viktigt att alla länder inkluderas oavsett deras ekonomiska status, då fattiga människor även finns i rika och medelinkomstländer.

Betydelse för VGR

VGR har en viktig roll i att skapa förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen och tillhandahålla grundläggande tjänster till alla. VGR verkar också för att regionen får ett utökat ansvar för arbetsmarknadspolitiken, vilket skulle skapa goda förutsättningar för att bekämpa fattigdom i regionen.

SDG02 Ingen hunger: avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning, uppnå en bättre kosthållning och främja ett hållbart jordbruk

Beskrivning

Tillgång till tillräcklig och näringsriktig mat är en mänsklig rättighet, som varje stat har en skyldighet att tillförsäkra sina medborgare. I dag lever omkring 850 miljoner människor i världen i hunger.

Betydelse för VGR

Genom hälso- och sjukvården bidrar VGR till att förbättra levnadsvanor. I tillägg har VGR en viktig roll när det gäller livsmedelsförsörjning och att skapa förutsättningar för ett hållbart jordbruk.

SDG03 Hälsa och välbefinnande: säkerställa att alla kan leva ett hälsosamt liv och verka för alla människors välbefinnande i alla åldrar

Beskrivning

God hälsa är en grundläggande förutsättning för människors möjlighet att nå sin fulla potential och att bidra till samhällets utveckling. Investeringar i hälsa genom till exempel hälso- och sjukvårdssystem är en återinvestering i samhällets utveckling i stort.

Betydelse för VGR

Vård och hälsa är ett av VGRs huvudansvar. "En god hälsa" är ett av fokusområdena i VGRs vision och hälso- och sjukvården är central i budgeten.

FNs mål för hållbar utveckling

Beskrivning och betydelse utifrån VGRs verksamhet

SDG04 God utbildning för alla: säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla

Beskrivning

Utbildning är en grundläggande mänsklig rättighet. Utbildningssystem måste möta människors behov under hela livet - från tillgång till förskola över grundskoleutbildning till att alla unga personer ges möjlighet till gymnasie-, yrkes- och högre utbildning.

Betydelse för VGR

Enligt skollagen har kommunerna ansvaret för utbildning i form av förskola, grundskola, gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning. För VGR är kompetensutveckling en av de prioriterade områdena i arbetet med regional utveckling, i den övergripande visionen för regionen samt i de folkhögskolorna som VGR bedriver. Kompetensutveckling är också en viktig dimension i den egna verksamheten. VGR bedriver utbildningsverksamhet (t.ex. naturbruksgymnasierna).

SDG05 Jämställdhet: uppnå jämställdhet, och alla kvinnors och flickors egenmakt

Beskrivning

Ett samhälles välbefinnande ökar då kvinnor och flickor kan bidra på lika villkor som män och pojkar genom sina resurser och kunskaper. Att tillvarata kvinnors förmågor och initiativkraft är en viktig drivkraft för utveckling. Fattigdomen minskar och ekonomisk produktivitet och tillväxt ökar när kvinnor deltar i ekonomin och på arbetsmarknaden, har tillgång till resurser och tillträde till fungerande marknader.

Betydelse för VGR

I "Samling för social hållbarhet - åtgärder för jämlik hälsa i Västra Götaland" och i budgeten är ett av de prioriterade målen för 2016-18 att skillnader i livsvillkor och hälsa ska minska. I Vision Västra Götaland är jämställdhet ett av de fyra generella perspektiven som ska genomsyra hela verksamheten.

SDG06 Rent vatten och sanitet: säkerställa tillgång till och hållbar vatten- och sanitetsförvaltning för alla

Beskrivning

Vatten är en grundförutsättning för allt liv men också en förutsättning för livsmedelsproduktion, industri och energiproduktion

Betydelse för VGR

Sverige har goda vattenresurser och är bland de OECD-länder som har lägst uttag av färskvatten som andel av totala vattenresurser. Enligt lagen om allmänna vattentjänster har kommunerna det övergripande ansvaret för att tillhandahålla vatten och avlopp. VGR ser vatten som en viktig miljöfråga där samverkan på nationell och internationell nivå är en viktig förutsättning för effektivt arbete att lösa gränsöverskridande utmaningar. Strategin för regional utveckling (VG 2020) omfattar målområden som har en koppling till vatten.

FNs mål för hållbar utveckling

Beskrivning och betydelse utifrån VGRs verksamhet

7

SDG07 Hållbar energi för alla: säkerställa att alla har tillgång till tillförlitlig, hållbar och modern energi till en överkomlig kostnad

Beskrivning

En stor andel av de ökade utsläppen av växthusgaser kommer från sättet fossil energi utvinns, omvandlas och används av dagens samhällen. Andelen fossil energi utgör nästan 80 procent av den totala energitillförseln globalt.

Betydelse för VGR

Omställning till energianvändning som minskar klimatpåverkan är en viktig dimension i VGRs regionala utvecklingsstrategi. VGR är en stor organisation med betydande miljöpåverkan från energianvändning. VGR har som mål att minska energianvändningen samt öka energieffektiviteten i den egna verksamheten / egna fastigheter.

8

SDG08 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt: att verka för en inkluderande och långsiktigt hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla

Beskrivning

Att främja makroekonomisk stabilitet och gott investeringsklimat, sysselsättning och anständiga arbetsvillkor är viktiga faktorer för hållbar utveckling. Goda förutsättningar för privat företagande och entreprenörskap är en av grundpelarna för en tillväxt som hela samhället deltar i, och för att målet om utrotning av extrem fattigdom år 2030 ska kunna bli verklighet.

Betydelse för VGR

Enligt visionen det goda livet handlar integration om att skapa ett öppet samhälle där alla invånare kan delta i samhällslivet på lika villkor. Främja mångfald, bryta utanförskap och segregation, och förstärka kopplingen mellan utbildning och arbetslivet är viktiga grundelement i regionen utvecklingsstrategi. VGR är en stor arbetsgivare med arbetsmiljö och kompetensutveckling som viktiga frågor i den egna verksamheten. VGR har också möjlighet att påverka utanför regionen genom att ställa krav i inköps- och upphandlingsprocesserna.

9

SDG09 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur: att bygga upp en motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering och främja innovation

Beskrivning

En väl fungerande och hållbar infrastruktur genererar flera positiva effekter och främjar ekonomisk tillväxt och utveckling. Att investera i infrastrukturen och anpassa industrin för att göra de hållbara, med effektivare resursanvändning och fler rena och miljövänliga tekniker och industriprocesser är alla viktiga sätt för att underlätta en hållbar utveckling.

Betydelse för VGR

VGR har till uppdrag att främja tillväxt och en hållbar utveckling i Västra Götaland. Därmed är regional utveckling en viktig utgångspunkt i de mest väsentliga styrdokumenterna, bl.a. visionen det goda livet och regional utvecklingsstrategi. Avseende infrastruktur har VGR ansvar för kollektivtrafiken och dess utveckling. VGR har en bredbandsstrategi som syftar till att bidra till en IT-infrastruktur med hög kvalitet för alla och som främjar hållbarhet.

FNs mål för hållbar utveckling

Beskrivning och betydelse utifrån VGRs verksamhet

10

SDG10 Minskad ojämlikhet: minska ojämlikheten inom och mellan länder

Beskrivning

Stater bär huvudansvaret för att främja jämlikhet i samhället, eftersom ojämlikhet har sin grund i strukturella förhållanden. Ett jämlikt samhälle bygger på principen om att alla lika rättigheter oberoende av till exempel kön, sexuell läggning, etnicitet, religion eller trosuppfattning, funktionsnedsättning och härkomst, som grund för en rättvis fördelning av resurser och såväl ekonomiskt som politiskt inflytande i samhället.

Betydelse för VGR

I budgeten är ett av de prioriterade målen för 2016-18 att skillnader i livsvillkor och hälsa ska minska. Ett av fokusområdena är att bryta utanförskap och segregation.

11

SDG11 Hållbara städer och samhällen: städer och bosättningar ska vara inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara

Beskrivning

Urbaniseringen är omfattande och transformerande i hela världen. Över hälften av världens befolkning bor i urbana områden. År 2050 väntas andelen ha stigit till 70 procent. Städer går ofta i bräschen för utveckling, och är nav för innovationer och nya idéer. Den snabba och stora inflyttningen till städer ställer nya krav som behöver bemötas på ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart sätt.

Betydelse för VGR

Som kollektivtrafikmyndighet har VGR ett stort påverkan på att skapa hållbara städer och samhällen med bra samspel mellan stad och land. VGR har även ett stort ansvar för kultur i regionen.

12

SDG12 Hållbar konsumtion och produktion: att främja hållbara konsumtions- och produktionsmönster

Beskrivning

Hållbar konsumtion och produktion är en tvärgående fråga som kompletterar andra mål. Omställning till en hållbar konsumtion och produktion av varor och tjänster är en nödvändighet för att minska negativ påverkan på klimat och miljö samt människors hälsa. En hållbar konsumtion och produktion innebär en effektiv användning av resurser, hänsyn till ekosystemtjänster som är nödvändiga för försörjningen samt minskad påverkan från farliga kemikalier. Detta innebär inte bara miljöfördelar utan även sociala och ekonomiska fördelar såsom ökad konkurrenskraft, näringslivsutveckling på en global marknad, ökad sysselsättning och förbättrad hälsa och därmed minskad fattigdom.

Betydelse för VGR

Livsmedel är ett av VGRs prioriterade styrkeområden och utgör därför ett utpekat insatsområde. Västra Götaland är Sveriges till ytan största jordbrukslän med landets största arealer av ekologisk odling. VGR är en stor organisation med betydande miljöpåverkan i den egna verksamheten, men också stora möjlighet att bidra till en förändring genom att ställa krav i upphandlingen och att verka för ökat andel ekologiska livsmedel i den egna verksamheten.

FNs mål för hållbar utveckling

Beskrivning och betydelse utifrån VGRs verksamhet

13

SDG13 Bekämpa klimatförändringen: att vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser

Beskrivning

Klimatmålet stödjer fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling och kan ge positiva synergieffekter och förutsättningar för att kunna bemöta flera av de utmaningar världen står inför idag så som livsmedelstrygghet, rent vatten, hållbart nyttjande av naturresurser och ekosystem, mänsklig säkerhet, jämställdhet, hälsa och ekonomisk tillväxt.

Betydelse för VGR

En av de viktigaste uppgifterna inom arbetet med regional utveckling är att bidra till att minska Västra Götalands klimatpåverkan. Att bekämpa klimatförändring och skapa nya tillväxt- och utvecklingsmöjligheter från behovet att minska samhällets klimatpåverkan är röda tråd i alla VGRs styrdokument.

14

SDG14 Hav och marina resurser: att bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt i syfte att uppnå en hållbar utveckling

Beskrivning

Skydd och restaurering av kust och havsområden är nyckelåtgärder för att bevara biologisk mångfald och fiskeresurser men även för att stärka motståndskraften mot klimatförändringar. Nya ytterligare utmaningar för att säkra havens produktion av livsmedel är marint skräp, inklusive mikroplaster, och i synnerhet havsförsurningen som visar på vikten av att koppla ihop havsfrågorna med arbetet med klimatförändringar. Många av havens fiskebestånd är överutnyttjade och därför krävs en global ansträngning i syfte att vidta åtgärder som främjar återuppbyggnaden av hotade bestånd.

Betydelse för VGR

Västra Götaland har ett stort kustområde som har viktig betydelse för flera olika industrier (t.ex. fiske och turism) samt för samhället och kulturen i övrigt. Att bevara biologisk mångfald i känsliga områden är en fråga som berör många andra målområden, t.ex. livsmedelsproduktion, resurshushållning och transporter. Hav och marina resurser är emellertid inte en huvudtema i VGRs styrdokument utan en fråga som har en koppling till flera prioriterade områden.

15

SDG15 Ekosystem och biologisk mångfald: att skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald

Beskrivning

Biologisk mångfald bidrar till ökad motståndskraft i ekosystemen. Att tillgodose mänsklighetens behov av livsmedel, energi, vatten, mineraler, läkemedel och förnyelsebara råmaterial utan att undergräva biologisk mångfald och genom att hållbart nyttja ekosystemtjänster och samtidigt minska utsläppen av växthusgaser är därför viktiga utmaningar.

Betydelse för VGR

Biologisk mångfald är en viktig fråga på EU, nationell och regional nivå. VGRs arbete med biologisk mångfald sker till stor del genom ett aktivt arbete inom andra områden som har en positiv påverkan på biologisk mångfald.

FNs mål för hållbar utveckling

Beskrivning och betydelse utifrån VGRs verksamhet

16

SDG16 Fredliga och inkluderande samhällen: främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, se till att alla har tillgång till rättvisa samt bygga upp effektiva och ansvarsskyldiga och inkluderande institutioner på alla nivåer

Beskrivning

En väl fungerande statsförvaltning med ansvarsfulla institutioner, transparens och rättsstatens principer har alla ett fundamentalt egenvärde. De utgör grund för god samhällsstyrning inklusive korruptionsbekämpning och är viktiga drivkrafter för utveckling. Alla människor är lika inför lagen och ska ha lika tillgång till rättvisa samt ska ha möjlighet att utöva inflytande och ansvarsutkrävande över beslutsfattande. God samhällsstyrning och rättsstatens principer är grundläggande mål och medel för utveckling.

Betydelse för VGR

VGR är en politiskt styrd organisation med höga krav på ansvar och transparens. Några av inslagen i VGRs vision är en jämställd maktstruktur i såväl näringslivet som offentlig verksamhet och i politiken. Integration är ett av perspektiven i VGRs vision.

17

SDG17 Genomförande och globalt partnerskap: stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling

Beskrivning

Omfattningen och ambitionen i den nya agendan kräver att det globala partnerskapet återvitaliseras för att säkerställa agendans genomförande. Det kommer att behövas ett intensivt globalt engagemang till stöd för genomförandet av agendan. Ett multi-aktörsperspektiv genomsyrar 2030-agendan och kommer även att krävas vid genomförandet. Regeringar, den privata sektorn, det samlade civilsamhället, FN-systemet och andra aktörer måste samverka för att nå de resultat vi har föresatt oss att nå genom 2030-agendan.

Betydelse för VGR

VGR kan spela en ledande roll i att skapa hållbara samhällen i Sverige och internationellt genom att dela med sig av regionens kompetens och erfarenhet. I Västra Götaland 2020 finns det ett övergripande mål om att ta globalt ansvar med inriktningsmål om att ses som ett föredöme när det gäller utveckling, implementering och spridning av hållbara lösningar.

Kartläggning av FNs mål för hållbar utveckling mot VGRs verksamhetsområden

Västra Götalandsregion												
Grundläggande mänskliga rättigheter	 											
		Hälsa- och sjukvård	Folkhälsa	Kollektivtrafik	Kultur	Miljö	Näringslivs-utveckling	Forskning, utveckling & utbildning				
Direkt koppling med VGRs mål och prioriteringar	 	 	 	 	 	 	 					
Indirekt koppling	 	 	 	 	 	 	 					

Identifierade gap

Sammanfattning

Mål	Identifierade gap
SDG 6: Rent vatten och sanitet	<ul style="list-style-type: none"> VGR har inga styrdokument där vattenfrågorna har identifierats som ett prioriterat målområde. Däremot finns flera styrdokument som har en koppling till vattenfrågor eller som bidrar till SDG6 genom en rad aktiviteter inom andra områden. Flera frågor som tas upp under SDG6 faller under kommunalt ansvar (t.ex. vatten och avlopp).
SDG 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	<ul style="list-style-type: none"> VGRs befintliga inköspolicy omfattar inga krav avseende arbetsvillkor eller andra sociala krav. Denna policy håller på att uppdateras. Besöksnäring tas upp som en viktig näring i Västra Götaland men i styrdokumenterna finns inga hållbarhetsperspektiv kopplade till turism.
SDG12: Hållbar konsumtion och produktion	<ul style="list-style-type: none"> Hållbarhetsrapportering som fråga nämns inte i de centrala styrdokumenterna. VGRs befintliga inköspolicy omfattar inga krav avseende arbetsvillkor eller andra sociala krav. Denna policy håller på att uppdateras. Besöksnäring tas upp som en viktig näring i Västra Götaland men i styrdokumenterna finns inga hållbarhetsperspektiv kopplade till turism.
SDG14: Hav och marina resurser	<ul style="list-style-type: none"> Hållbar fiskeindustri och frågor avseende fiskebeståndet beskrivs inte i de befintliga styrdokumenterna.
SDG15: Ekosystem och biologisk mångfald	<ul style="list-style-type: none"> VGRs arbete med biologisk mångfald sker till stor del genom ett aktivt arbete inom andra områden t.ex. klimatarbetet, minskad resursanvändning, giftfri miljö, livsmedel och hållbar konsumtion. Det finns inga styrdokument som identifierar biologisk mångfald som ett prioriterat målområde.
SDG16: Fredliga och inkluderande samhällen	<ul style="list-style-type: none"> VGRs arbete med att bekämpa korruption och mutor beskrivs inte i de centrala styrdokumenterna. Det pågår arbete med framtagning av riktlinjer mot korruption, ledningssystem mot oegentligheter samt utbildningsinsatser. Dessa har inte fastställts än.

Identifierade gap

Ingen fattigdom

Koppling till styrdokument

Fattigdom är inte direkt kopplad till de uppdrag som VGR har, däremot bedrivs det inom flera av verksamhetsområdena arbete som bidrar till att minska fattigdom, t.ex. genom insatser inom folkhälsa, utbildning och ökad sysselsättning samt kollektivtrafik. Flera av VGRs centrala styrdokument innehåller prioriteringar inom dessa områden. Exempelvis reflekterar "Samling för social hållbarhet - åtgärder för jämlik hälsa i Västra Götaland" och visionen det goda livet VGRs roll i att skapa samhällseliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. Enligt Budget 2016 ska VGR verka för att regionen får ett utökat ansvar för arbetsmarknadspolitiken, vilket skulle skapa bättre förutsättningar för att bekämpa fattigdom. Internt har VGR en lönepolicy som ska säkerställa jämställda och konkurrenskraftiga löner

Delmål med relevans för VGRs verksamhet

Utvärdering av gap

1.2 Till 2030 minst halvera den andel män, kvinnor och barn i alla åldrar som lever i någon form av fattigdom enligt nationella definitioner.

- Samling för social hållbarhet - åtgärder för jämlik hälsa i Västra Götaland: Fokus på att minska skillnader i hälsa. De socioekonomiska faktorerna är en dimension i detta arbetet.
- Vision det goda livet: Definitionen på visionens centrala inslag "Det goda livet" inkluderar bl.a. en god hälsa, arbete och utbildning, och trygghet.
- Budget 2016: prioriterade mål avseende utvidgandet av arbetsmarknaden och minskning i skillnader i livsvillkor

1.b Upprätta sunda policy ramverk på nationell, regional och internationell nivå på grundval av utvecklingsstrategier som stödjer de fattiga och tar hänsyn till jämställdhetsaspekter, för att stödja ökade investeringar i åtgärder för att avskaffa fattigdom.

- Samling för social hållbarhet - åtgärder för jämlik hälsa i Västra Götaland: Fokus på att minska skillnader i hälsa. De socioekonomiska faktorerna är en dimension i detta arbetet.
- Vision det goda livet: Definitionen på visionens centrala inslag "Det goda livet" inkluderar bl.a. en god hälsa, arbete och utbildning, och trygghet.
- Budget 2016: prioriterade mål avseende utvidgandet av arbetsmarknaden och minskning i skillnader i livsvillkor

Identifierade gap

Ingen hunger

2

Koppling till styrdokument

Kost, matvanor och livsstil är viktiga frågor inom hälso- och sjukvården, tandvården och folkhälsan. "Samling för social hållbarhet - åtgärder för jämlik hälsa i Västra Götaland" beskriver vikten av att arbeta för goda uppväxtvillkor och levnadsvanor. Frågor kopplade till livsmedel och livsmedelsförsörjning tas upp i bl.a. handlingsprogrammet för livsmedel och gröna näringar. Handlingsprogrammet beskriver Västra Götaland som ett stort jordbrukslän där livsmedelsindustrin utgör en viktig näring.

Delmål med relevans för VGRs verksamhet

2.2 Senast 2030 avskaffa alla former av undernäring, bland annat genom att senast 2025 nå de internationellt överenskomna målen i fråga om tillväxthämning och undervikt bland barn under fem år, samt tillgodose tonårsflickors, gravida och ammande kvinnors samt äldre personers näringsbehov.

2.4 Senast 2030 uppnå hållbara system för livsmedelsproduktion samt införa motståndskraftiga jordbruksmetoder som ökar produktiviteten och produktionen, som bidrar till att upprätthålla ekosystemen, som stärker förmågan till anpassning till klimatförändringar, extrema väderförhållanden, torka, översvämning och andra katastrofer och som successivt förbättrar mark- och jordkvaliteten.

2.5 Senast 2020 upprätthålla den genetiska mångfalden av fröer, odlade växter, produktionsdjur och tamdjur samt deras besläktade vilda arter, bland annat med hjälp av välskött och diversifierade frö- och växtbanker på nationell, regional och internationell nivå. Främja tillträde till samt rimlig och rättvis fördelning av de fördelar som uppstår vid användning av genetiska resurser och därmed förknippad traditionell kunskap, i enlighet med internationella avtal.

Utvärdering av gap

- Undernäring nämns inte specifikt i VGRs styrdokument men detta anses inte vara ett gap. Relaterade frågor såsom goda uppväxtvillkor och goda levnadsvanor tas upp i "Samling för social hållbarhet - åtgärder för jämlik hälsa i Västra Götaland".
- Handlingsprogram för livsmedel och gröna näringar innehåller en övergripande mål om att Västra Götaland ska ha en hållbar livsmedelsförsörjning 2030.

- Handlingsprogram för livsmedel och gröna näringar: Inriktningsmål inkluderar att:
 - Programmet ska bidra till utvecklingen av nya varor och tjänster för en hållbar livsmedelsförsörjning
 - Västra Götaland ska utvecklas till en stark livsmedelsregion med förbättrad tillgång till olika marknader
 - Främja nya affärsmodeller som svarar mot nya behov på marknaden.
 - Effektivare organisering av det livsmedelsfrämjande arbetet i Västra Götaland.

- Budget 2016: Göteborgs botaniska trädgård har fått ökade anslag för att säkra viktiga växtsamlingar och för att starta upp ett viktigt utvecklingsarbete.

Identifierade gap

Ingen hunger

Delmål med relevans för VGRs verksamhet

2.a Öka investeringarna, bland annat genom stärkt internationellt samarbete, i infrastruktur på landsbygden, forsknings- och rådgivningstjänster för jordbruket, teknikutveckling samt genbanker för växter och husdjur i syfte att öka jordbrukets produktionskapacitet i utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna.

Utvärdering av gap

- Flera styrdokument innehåller prioriteringar avseende infrastruktur som bedöms vara ett relevant område i detta delmål för VGR. Några exempel:
 - Regional plan för transportinfrastrukturen i Västra Götaland 2014-2025 innehåller utökade satsningen på de mindre vägarna i länet.
 - Regionalt trafikförsörjningsprogram för Västra Götaland: Det övergripande målet är att kollektivtrafikens marknadsandel ska öka
 - Budget 2016: prioriterade mål avseende kollektivtrafiken
 - VG2020: Ett av de prioriterade områdena är att investera i transportinfrastruktur som driver regional och nationell utveckling
- Handlingsprogram för livsmedel och gröna näringar: programmet ska bl.a. bidra till ökad kunskap om matens betydelse för hållbar utveckling och till förbättrad kompetensförsörjning för livsmedelsbranschen.

Identifierade gap

Hälsa och välbefinnande

Koppling till styrdokument

VGR har ett uppdrag att säkerställa att invånarna inom regionen kan få den hälso- och sjukvården de behöver, inklusive de förebyggande insatser som bedrivs inom folkhälsan. Hälso- och sjukvården är VGRs mest omfattande verksamhet och målet är därmed väldigt relevant vilket reflekteras i styrdokument såsom "Samling för social hållbarhet - åtgärder för jämlik hälsa i Västra Götaland", Vision Västra Götaland, och Budget 2016. Internt har VGR även en policy för hälsa och arbetsmiljö som handlar om att skapa attraktiva och hälsofrämjande arbetsplatser. Många av delmålen kopplade till SDG3 är relevanta för VGR helt eller delvis.

Delmål med relevans för VGRs verksamhet

Utvärdering av gap

3.1 Till 2030 minska mödradödligheten i världen till mindre än 70 dödsfall per 100 000 förlossningar med levande barn.

- VGR har en viktig roll bl.a. genom att erbjuda mödravård.
- Det finns inga styrdokument som tar upp frågan om mödradödlighet men detta anses inte vara ett gap på grund av att mödradödligheten ligger nationellt på låg nivå.

3.2 Senast 2030 säkerställa att inga spädbarn eller barn under fem år dör av orsaker som hade kunnat förebyggas. Alla länder bör sträva efter att minska den neonatala dödligheten till högst tolv dödsfall per 1 000 levande födda och dödligheten bland barn under fem år till högst 25 dödsfall per 1 000 levande födda.

- VGR har en viktig roll bl.a. genom att erbjuda vård på barnvårdcentraler.
- Det finns inga styrdokument som tar upp frågan om dödlighet bland barn och spädbarn men detta anses inte vara ett gap på grund av att dödligheten bland dessa grupper ligger nationellt på låg nivå.

3.4 Till 2030 genom förebyggande insatser och behandling minska det antal människor som dör i förtid av icke smittsamma sjukdomar med en tredjedel samt främja psykisk hälsa och välbefinnande.

- "Samling för social hållbarhet - åtgärder för jämlik hälsa i Västra Götaland" nämner skapandet av förutsättningar för goda levnadsvanor som en viktig utmaning för folkhälsoarbetet.
- Regional utvecklingsplan för vuxenpsykiatri, 2014-2018 & Regional utvecklingsplan för barn- och ungdomspsykiatri: att motverka och behandla psykisk ohälsa är ett långsiktigt prioriterat utvecklingsområde i Västra Götaland.

3.5 Stärka insatserna för att förebygga och behandla drogmissbruk, inklusive narkotikamissbruk och skadligt alkoholbruk.

- Krav- och kvalitetsbok Vårdval rehab: arbete med hälsorisker som tobak, alkohol, droger, mm. tas upp i krav- och kvalitetsboken men det finns inga särskilda mål eller åtgärder avseende drogmissbruk.
- Krav- och kvalitetsbok för VG primärvård 2016: I primärvårdens uppdrag ingår det att arbeta för tidig upptäckt av hälsorisker. Insatserna ska särskilt riktas mot tobak, alkohol/droger och övervikt/fetma.

Identifierade gap

Hälsa och välbefinnande

Delmål med relevans för VGRs verksamhet	Utvärdering av gap	
3.7 Senast 2030 säkerställa att alla har tillgång till sexuell och reproduktiv hälsovård, inklusive familjeplanering, information och utbildning, och att reproduktiv hälsa integreras i nationella strategier och program.	<ul style="list-style-type: none"> VGR har en viktig roll bl.a. genom att erbjuda vård på ungdomsmottagningar, hudkliniken och vårdcentraler De centrala styrdokumenterna tar inte upp frågan om sexuell och reproduktiv hälsovård men detta anses inte vara ett gap. 	
3.8 Åstadkomma allmän hälso- och sjukvård för alla, som även skyddar mot ekonomisk risk, tillgång till grundläggande hälso- och sjukvård av god kvalitet liksom tillgång till säkra, effektiva och ekonomiskt överkomliga grundläggande läkemedel och vacciner av god kvalitet.	<ul style="list-style-type: none"> Målet beaktas i ett flertal styrdokument, bl.a. Samling för social hållbarhet - åtgärder för jämlik hälsa i Västra Götaland, Hälso- och sjukvårdens utvecklingsstrategi, Krav- och kvalitetsbok VG Primärvård, Budget 2016 och Vision Västra Götaland. 	
3.9 Till 2030 väsentligt minska antalet döds- och sjukdomsfall till följd av skadliga kemikalier samt föroreningar och kontaminering av luft, vatten och mark.	<ul style="list-style-type: none"> Målet beaktas i VGRs miljöprogram 2014-2016 (transporter och giftfri miljö) och i VGRs mål för kollektivtrafikens utsläppsminskningar 	
3.a Stärka genomförandet av Världshälsoorganisationens ramkonvention om tobaks kontroll i alla länder, där så är lämpligt.	<ul style="list-style-type: none"> Hälsorisker med tobak tas upp i krav- och kvalitetsboken Vårdval rehab samt krav- och kvalitetsboken för VG primärvård 2016. 	

Identifierade gap

God utbildning för alla

4

Koppling till styrdokument

Visionen det goda livet lyfter fram "Ledande i kompetens och kunskapsutveckling" som ett av fokusområden för regionen. En ledande kunskapsregion är också ett av prioriteringarna i strategidokumentet VG2020. VGR har tillsammans med de fyra kommunalförbunden etablerat Kompetensplattform Västra Götaland som verkar för en fungerande arbetsmarknad där utbildningar leder till rätt kompetens och allas färdigheter tas tillvara. Budget 2016 har flera prioriterade områden med koppling till utbildning, t.ex. attraktiv arbetsgivare ett prioriterat målområde som omfattar kompetensutveckling och arbetsmiljöfrågor. Ett annat prioriterat område är starkare region som omfattar arbetsmarknadsfrågor samt att skillnader i livsvillkor och hälsa ska minska. VGR bedriver utbildningsverksamhet i sju naturbruksgymnasier, sju folkhögskolor och Biologiska yrkeshögskolan i Västra Götaland.

Delmål med relevans för VGRs verksamhet

Utvärdering av gap

4.1 Senast 2030 säkerställa att alla flickor och pojkar fullbordar avgiftsfri och likvärdig grundskole- och gymnasieutbildning av god kvalitet som leder till relevanta och ändamålsenliga kunskaper.

- Beaktas i VGRs mål om skolavhopp

4.3 Senast 2030 säkerställa alla kvinnor och män lika tillgång till yrkesutbildning och eftergymnasial utbildning, inklusive högskoleutbildning, av god kvalitet till en överkomlig kostnad.

- Visionen det goda livet: en grundskola, gymnasieskola och vuxenutbildning med hög kvalitet som viktigt inslag i visionen.
- VG2020: flera prioriteringar kopplade till yrkes- och eftergymnasial utbildning under "Livslångt lärande för ökad delaktighet och konkurrenskraft "

4.4 Till 2030 väsentligen öka det antal ungdomar och vuxna som har relevanta färdigheter, däribland tekniska färdigheter och yrkeskunskaper, för sysselsättning, anständigt arbete och entreprenörskap.

- Visionen det goda livet: Positivt klimat för entreprenörskap och nyföretagande som viktigt inslag i visionen.
- VG2020: flera prioriteringar kopplade till förenklade vägar till arbetsmarknaden och säkerställning av att utbildningssystemet möter framtidens kompetensbehov under "Livslångt lärande för ökad delaktighet och konkurrenskraft "

4.5 Senast 2030 avskaffa skillnaderna mellan könen inom utbildningsområdet och säkerställa lika tillgång till utbildning och yrkesutbildning på alla nivåer för utsatta personer, inklusive personer med funktionsnedsättning, ursprungsfolk och barn som lever under utsatta förhållanden.

- Visionen det goda livet: ett näringsliv som använder utvecklingskraften i en jämställd och mångkulturell arbetsmarknad som viktigt inslag i visionen.
- VG2020: könstraditionella utbildnings- och yrkesvalen identifierats som viktiga utmaningar och jämställdhet är ett viktigt inslag i prioriteringen stimulera ökat entreprenörskap och intraprenörskap

Identifierade gap

God utbildning för alla

Delmål med relevans för VGRs verksamhet	Utvärdering av gap	
<p>4.7 Senast 2030 säkerställa att alla studerande får de kunskaper och färdigheter som behövs för att främja en hållbar utveckling, bland annat genom utbildning för hållbar utveckling och hållbara livsstilar, mänskliga rättigheter, jämställdhet, främjande av en kultur av fred, icke-våld och globalt medborgarskap samt värdesättande av kulturell mångfald och kulturens bidrag till hållbar utveckling.</p>	<ul style="list-style-type: none">• VG2020: prioritering kopplade till fören säkerställning av att utbildningssystemet möter framtidens kompetensbehov under "Livslångt lärande för ökad delaktighet och konkurrenskraft "• Budget 2016: Regionens naturbruksgymnasier och folkhögskolor ska spela en tydlig roll som utbildningsanordnare för att möta viktiga samhällsutmaningar inom hållbar utveckling och kompetensförsörjning.	
<p>4.a Bygga och förbättra utbildningsmiljöer som är anpassade för barn och personer med funktionsnedsättning, samt tar hänsyn till jämställdhetsaspekter och därmed erbjuder en trygg, fredlig, inkluderande och ändamålsenlig lärandemiljö för alla.</p>	<ul style="list-style-type: none">• VG2020: jämställdhet prioriteras i allt utvecklingsarbete, inklusive inom frågor rörande utbildning och arbetsmarknad• VGR har möjlighet att bidra till detta delmål med konkreta åtgärder i den utbildningsverksamheten som bedrivs bl.a. i naturbruksgymnasierna.	

Identifierade gap

Jämställdhet

5

Koppling till styrdokument

Jämställdhet är en fråga som genomsyrar VGRs centrala styrdokument. I budget 2016 är ett av de prioriterade målen för 2016-18 att skillnader i livsvillkor och hälsa ska minska och i Vision Västra Götaland är jämställdhet ett av de fyra generella perspektiven som ska genomsyra hela verksamheten. I Samling för social hållbarhet - åtgärder för jämlik hälsa i Västra Götaland har jämlika och jämställda livsvillkor identifierats som en särskild utmaning. VGR har upprättad en handlingsplan för arbetet år 2013-2015 med den europeiska deklARATIONEN om jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklARATIONEN). I handlingsplanen står det att "Västra Götalandsregionens mål är ett samhälle där kvinnor och män har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter på livets alla områden." VGR har upprättad en policy för jämställdhet och mångfald för den egna verksamheten och regionfullmäktige har i Personalvision 2021 beslutat att regionen ska vara föregångare i arbetet med jämställdhet och mångfald.

Delmål med relevans för VGRs verksamhet

Utvärdering av gap

5.1 Avskaffa alla former av diskriminering av alla kvinnor och flickor överallt.

- CEMR-deklARATIONEN: regionfullmäktige har antagit den europeiska deklARATIONEN om jämställdhet mellan kvinnor och män
- Vision Västra Götaland: jämställdhet ett av de fyra generella perspektiven som ska genomsyra hela verksamheten. Några inslag i visionen som berör jämställdhet är hälsan är lika god hos både kvinnor och män samt kvinnor och män har lika lön för lika och likvärdigt arbete
- Lönepolicy: intern policy som ska säkerställa jämställda löner
- Personalvision 2020: VGR ska vara föregångare i arbetet för jämställdhet och mångfald
- Policy för jämställdhet och mångfald

5.2 Avskaffa alla former av våld mot alla kvinnor och flickor i det offentliga och privata rummet, inklusive människohandel, sexuellt utnyttjande och andra typer av exploatering.

- Vision Västra Götaland: Ett inslag i visionen som berör jämställdhet är en region utan mäns våld mot kvinnor och där kvinnor inte är utsatta
- Handlingsplan för implementering av CEMR-deklARATIONEN: Mål och åtgärder kopplat till våld, inkl. könsrelaterat våld.
- Krav- och kvalitetsbok för VG Primärvård 2016: vårdcentraler ska särskilt beakta tidig upptäckt av barn som far illa och personer som utsätts för våld i nära relationer.

5.5 Tillförsäkra kvinnor fullt och faktiskt deltagande och lika möjligheter till ledarskap på alla beslutsnivåer i det politiska, ekonomiska och offentliga livet.

- CEMR-deklARATIONEN
- Vision Västra Götaland: ett inslag i visionen som berör jämställdhet är en jämställd maktstruktur i såväl näringslivet som offentlig verksamhet och i politiken
- Personalvision 2020: VGR ska vara föregångare i arbetet för jämställdhet och mångfald

5.6 Säkerställa allmän tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och reproduktiva rättigheter i enlighet med överenskommelserna i handlingsprogrammet från den internationella konferensen om befolkning och utveckling, Pekingplattformen samt slutdokumenten från respektive översynskonferenser.

- VGR har en viktig roll bl.a. genom att erbjuda vård på ungdomsmottagningar, hudklinik och vårdcentraler
- De centrala styrdokumenterna tar inte upp frågan om sexuell och reproduktiv hälsovård men detta anses inte vara ett gap.

Identifierade gap

Rent vatten och sanitet

Koppling till styrdokument

VGR har inga styrdokument där vattenfrågorna har identifierats som prioriterade målområden. Däremot finns flera styrdokument som har en koppling till vattenfrågor eller som bidrar till SDG6 genom en rad aktiviteter inom andra områden.

Några exempel är:

- Strategin för regional utveckling (VG 2020) med målområden ett resurseffektivt samhälle med minskad klimatpåverkan och hållbar konsumtion som driver ansvar, utveckling och innovationer
- Handlingsprogram för resurseffektiva och giftfria produkter/tjänster och handlingsprogram för livsmedel och gröna näringar
- Miljöprogrammet: i den egna verksamheten har kemikalier och läkemedel identifierats som prioriterade områden

Delmål med relevans för VGRs verksamhet

6.3 Till 2030 förbättra vattenkvaliteten genom att minska föroreningar, stoppa dumpning och minimera utsläpp av farliga kemikalier och material, halvera andelen obehandlat avloppsvatten och väsentligt öka återvinningen och en säker återanvändning globalt.

6.4 Till 2030 väsentligt effektivisera vattenanvändningen inom alla sektorer samt säkerställa hållbara uttag och en hållbar försörjning med sötvatten för att angripa vattenbristen och väsentligt minska det antal människor som lider av vattenbrist.

Utvärdering av gap

- VG 2020: målområden Ett resurseffektivt samhälle med minskad klimatpåverkan och Hållbar konsumtion som driver ansvar, utveckling och innovationer
- Handlingsprogram för resurseffektiva och giftfria produkter/tjänster och handlingsprogram för livsmedel och gröna näringar
- Miljöprogrammet: prioriterade områden kemikalier och läkemedel

- VG 2020: målområden Ett resurseffektivt samhälle med minskad klimatpåverkan och Hållbar konsumtion som driver ansvar, utveckling och innovationer
- Handlingsprogram för resurseffektiva och giftfria produkter/tjänster och handlingsprogram för livsmedel och gröna näringar
- Miljöprogrammet: prioriterade områden kemikalier och läkemedel

Identifierade gap

Hållbar energi för alla

7

Koppling till styrdokument

Energianvändning med minskad klimatpåverkan är en prioriterad fråga som återfinns i flera centrala styrdokument. Västra Götaland har ett mål att vara fossiloberoende till år 2030 (Klimatarbetet i Västra Götaland). Kraftfullt miljöarbete är ett fokusområde i Budget 2016 med prioriterade mål som avser klimatutsläppen från fossila bränslen i regionen samt att minska verksamhetens direkta miljöpåverkan. Strategin för regional utveckling (VG 2020) har resurseffektivt samhälle med minskad klimatpåverkan som ett målområde. Handlingsprogrammet för hållbar energi och hållbara transporter har prioriterade åtgärdsområden med fokus på bl.a energianvändning i byggnader och energieffektiva transporttekniker. Miljöprogrammet för VGRs egna verksamheter har energi som ett av prioriterade områden med långsiktiga mål kopplade bl.a. till att bli oberoende av fossil energi och halvera energianvändningen i egna lokaler.

Delmål med relevans för VGRs verksamhet

Utvärdering av gap

7.2 Till 2030 väsentligen öka andelen förnybar energi i den globala energimixen.

- Klimatarbetet i Västra Götaland
- VG2020: målområdet Resurseffektivt samhälle med minskad klimatpåverkan
- Handlingsprogram förhållbar energi
- Handlingsprogram hållbara transporter

7.3 Till 2030 fördubbla den globala förbättringstakten vad gäller energieffektivitet.

- Miljöprogrammet: halvera energianvändning i egna lokaler
- Handlingsprogram förhållbar energi
- Handlingsprogram hållbara transporter

Identifierade gap

Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

8

Koppling till styrdokument

Enligt visionen det goda livet handlar integration om att skapa ett öppet samhälle där alla invånare kan delta i samhällslivet på lika villkor. Att bryta utanförskap och segregation samt förstärka kopplingen mellan utbildning och arbetslivet är ett av delmålen i VGRs strategi för regional utveckling. I budget 2016 identifieras viktiga utmaningar för regionen, bl.a. utanförskap och matchningsproblem på arbetsmarknaden. För den egna verksamheten finns prioriterade mål för kompetensutveckling och förbättrad arbetsmiljö (budget 2016). VGR är en stor upphandlare med stor möjlighet att påverka genom att ställa krav i upphandlingsprocessen.

Delmål med relevans för VGRs verksamhet

Utvärdering av gap

8.1 Upprätthålla ekonomisk tillväxt per capita i enlighet med nationella förhållanden och i synnerhet en BNP-tillväxt på minst 7 procent per år i de minst utvecklade länderna.

- VG2020 är en strategi för tillväxt och utveckling i Västra Götaland

8.2 Uppnå högre ekonomisk produktivitet genom diversifiering, teknisk uppgradering och innovation, bland annat genom att fokusera på sektorer med högt förädlingsvärde och hög arbetsintensitet.

- VG2020: målområden Ett gott klimat för kreativitet, entreprenörskap och företagande samt Internationell konkurrenskraft genom regional kraftsamling kring styrkeområden

8.3 Främja utvecklingsinriktad politik som stödjer produktiv verksamhet, skapande av anständiga arbetstillfällen, företagande, kreativitet och innovation samt uppmuntra att mikroföretag liksom små och medelstora företag växer och blir en del av den formella ekonomin, bland annat genom tillgång till finansiella tjänster.

- VGR har ett uppdrag som avser regional utveckling och skapande av arbetstillfällen och främjande av näringsliv och innovation är viktiga element i de centrala styrdokumenterna såsom VG2020, budget 2016 och visionen för det goda livet.

8.4 Fram till 2030 successivt förbättra den globala resurseffektiviteten i konsumtionen och produktionen samt sträva efter att bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och miljöförstöring, i enlighet med det tioåriga ramverket för hållbar konsumtion och produktion, med de utvecklade länderna i täten.

- VG 2020: målområdet Hållbar konsumtion som driver ansvar, utveckling och innovationer
- Handlingsprogram för resurseffektiva och giftfria produkter/tjänster och handlingsprogram för livsmedel och gröna näringar

8.5 Senast 2030 uppnå full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla kvinnor och män, inklusive ungdomar och personer med funktionsnedsättning, samt lika lön för likvärdigt arbete.

- Budget 2016: prioriterad mål avseende ökad samverkan mellan näringsliv och arbetsmarknad
- VG2020: målområdet Enregion för alla. Fokus på frågor rörande livslångt lärande och konkurrenskraft.

8.6 Till 2020 väsentligt minska den andel ungdomar som varken arbetar eller studerar.

- VG2020: målområdet Enregion för alla. Fokus på frågor som rör samverkan mellan eftergymnasial utbildning och arbetslivet samt ett arbetsliv som aktivt engagerar sig för barn och ungdom

Identifierade gap

Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

8

Delmål med relevans för VGRs verksamhet	Utvärdering av gap	
<p>8.7 Vidta omedelbara och effektiva åtgärder för att avskaffa tvångsarbete, modernt slaveri och människohandel och säkra att de värsta formerna av barnarbete, inklusive rekrytering och användning av barnsoldater, förbjuds och upphör. Avskaffa alla former av barnarbete senast 2025.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kravställning i VGRs inköp och upphandlingar nämns i de centrala styrdokumenterna. • Enligt VGRs inköspolicy ska miljöperspektivet tillvaratas vid upphandlingar. Sociala krav / perspektivet nämns inte. Enligt uppgift pågår det för närvarande arbete med att uppdatera inköspolicyn och tillhörande riktlinjerna. • Det bedrivs ett mycket mer omfattande arbete med kravställning vid upphandlingsprocessen inom VGR är vad som framgår av de styrande dokumenten. 	
<p>8.8 Skydda arbetstagarnas rättigheter och främja en trygg och säker arbetsmiljö för alla arbetstagare, inklusive arbetskraftsinvandrare, i synnerhet kvinnliga migranter, och människor i otrygga anställningar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Budget 2016: prioriterade mål som syftar till att karriär- och kompetensutveckling ska förbättras samt att arbetsmiljön ska förbättras och sjukfrånvaron ska minska 	
<p>8.9 Senast 2030 utarbeta och genomföra politik för hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Turism som en viktig näring finns som inslag i visionen det goda livet, i VG 2020, Klimatarbete i Västra Götaland samt i handlingsprogram för livsmedel och gröna näringar. Det finns dock inga specifika prioriteringar, mål eller åtgärder kopplade till turism ur hållbarhetsperspektiv. 	

Identifierade gap

Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

9

Koppling till styrdokument

Visionen det goda livet har fem fokusområden som är prioriterade i arbetet att stärka Västra Götaland som en attraktiv region att verka och bo i. Två av dessa har en direkt koppling till SDG9: Ett livskraftigt och hållbart näringsliv och infrastruktur och kommunikationer med hög standard. En av prioriteringarna i VG2020, en ledande kunskapsregion, med mål kring ökat entreprenörskap och internationell konkurrenskraft. Handlingsprogrammet för internationella forsknings- och innovationssamarbeten har ett särskilt fokus på att stimulera västsvenska aktörer till att delta i europeiska forsknings- och innovationsprogram. Ett av de strategiska målen i budget 2016 avser en starkare region med fortsatt satsning på kollektivtrafiken med ambitioner avseende ökad innovationskraft, nyföretagande som speglar sociala utmaningar, utbyggnad av kollektivtrafik och satsningar i informationsteknologi. Trafikförsörjningsprogram för Västra Götaland har ett övergripande mål om att öka kollektivtrafikens marknadsandel för en attraktiv och konkurrenskraftig region. Bredbandsstrategi 2.0 för Västra Götalands län bidrar till en IT-infrastruktur med hög kvalitet för alla och som främjar hållbarhet.

Delmål med relevans för VGRs verksamhet

Utvärdering av gap

9.1 Bygga ut tillförlitlig, hållbar och motståndskraftig infrastruktur av hög kvalitet, inklusive regional och gränsöverskridande infrastruktur, för att stödja ekonomisk utveckling och människors välbefinnande, med fokus på ekonomiskt överkomlig och rättvis tillgång för alla.

- Budget 2016: strategiskt mål om starkare region med fortsatt satsning på kollektivtrafiken
- Trafikförsörjningsprogram för Västra Götaland
- VG2020: prioriterade område internationell konkurrenskraft genom regional kraftsamling kring styrkeområden
- Bredbandsstrategi 2.0

9.3 Öka tillgången för småskaliga industriföretag och andra företag, i synnerhet i utvecklingsländerna, till finansiella tjänster, inklusive överkomliga krediter, samt deras integrering i värdekedjor och marknader.

- VG2020: mål kring ökat entreprenörskap, att skapa starka förutsättningar för att förverkliga idéer och starta företag, och att främja utvecklingen av konkurrenskraftiga små och medelstora företag
- Budget 2016: ökad innovationskraft, nyföretagande som speglar sociala utmaningar
- Fokus på den egna regionen, ej andra länder

9.4 Till 2030 rusta upp infrastrukturen och anpassa industrin för att göra dem hållbara, med effektivare resursanvändning och fler rena och miljövänliga tekniker och industriprocesser. Alla länder vidtar åtgärder i enlighet med sina respektive förutsättningar.

- Budget 2016: strategiskt mål om starkare region med fortsatt satsning på kollektivtrafiken
- Trafikförsörjningsprogram för Västra Götaland
- VG2020: prioriterade område internationell konkurrenskraft genom regional kraftsamling kring styrkeområden
- Bredbandsstrategi 2.0

9.5 Förbättra den vetenskapliga forskningen och industrisektorernas tekniska kapacitet i alla länder, i synnerhet utvecklingsländerna, bland annat genom att till 2030 uppmuntra innovation och väsentligt öka det antal personer som arbetar med forskning och utveckling per 1 miljon människor liksom de offentliga och privata utgifterna för forskning och utveckling.

- Handlingsprogrammet för internationella forsknings- och innovationssamarbeten (fokus på europeiska forsknings- och innovationsprogram)
- VG2020: prioriterade område internationell konkurrenskraft genom regional kraftsamling kring styrkeområden

Identifierade gap

Minskad ojämlikhet

10

Koppling till styrdokument

I "Samling för social hållbarhet - åtgärder för jämlik hälsa i Västra Götaland" har jämlika och jämställda livsvillkor identifierats som en särskilt utmaning. I Vision Västra Götaland är jämställdhet ett av de fyra generella perspektiven som ska genomsyra hela verksamheten. Några inslag under visionen är att hälsan är like god hos både kvinnor och män och att kvinnor och män har lika lön för lika och likvärdigt arbete. I budgeten är ett av de prioriterade målen för 2016-18 att skillnader i livsvillkor och hälsa ska minska. Ett av fokusområden är att bryta utanförskap och segregation och stärka kopplingen mellan utbildning och arbetsliv. VGR upprättad en policy för mänskliga rättigheter samt riktlinjer och standard för fysisk tillgänglighet.

Delmål med relevans för VGRs verksamhet

Utvärdering av gap

10.2 Till 2030 möjliggöra och verka för att alla människor, oavsett ålder, kön, funktionsnedsettning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.

- Tillgängliga och användbara miljöer - riktlinjer och standard för fysisk tillgänglighet
- Vision Västra Götaland: jämställdhet är en av de fyra generella perspektiven som ska genomsyra hela verksamheten. Ett inslag i visionen som berör jämställdhet är "Resurser hos varje människa tas tillvara oavsett kön, ursprung, funktionshinder, sexuell läggning eller religion".

10.3 Säkerställa lika möjligheter och minska förekomsten av ojämlika utfall, bland annat genom att avskaffa diskriminerande lagstiftning, politik och praxis och främja lagstiftning, politik och åtgärder av lämpligt slag i detta hänseende.

- Att avskaffa diskriminering tas upp i styrdokument såsom policyn för jämställdhet och mångfald och policyn för mänskliga rättigheter.
- Avskaffning av diskriminerande lagstiftning ligger utanför VGRs uppdrag.

10.4 Besluta om politik, särskilt finans-, löne- och socialskyddspolitik, och successivt uppnå ökad jämlikhet.

- Handlingsplan för implementering av CEMR-deklarationen
- Vision Västra Götaland: jämställdhet är en av de fyra generella perspektiven som ska genomsyra hela verksamheten.
- Lönepolicy
- Policy för jämställdhet och mångfald
- Budget 2016: prioriterat mål för att skillnader i livsvillkor och hälsa ska minska

10.7 Underlätta en ordnad, säker, reglerad och ansvarsfull migration och rörlighet av personer, inklusive genom planerad och väl fungerande migrationspolitik.

- Vision Västra Götaland: *Integration* är ett av de fyra generella perspektiven. Relevanta inslag i visionen inkluderar bl.a.:
 - Mångfald är en gemensam tillgång, som bidrar till regionens tillväxt och utveckling
 - Varje kvinna och man med utländsk bakgrund finns i arbete eller utbildning
 - Utländsk /internationell utbildning och yrkeskompetens tas tillvara
 - Skillnader i sysselsättningsgrad mellan invånare med svensk respektive utländsk bakgrund har jämnats ut.
 - Arbetsgivare, myndigheter och organisationer har uppnått en samverkan om integrationsprocessen för nyanlända flyktingar och invandrare som är ett internationellt föredöme
 - En region med hög interkulturell och internationell kompetens

Identifierade gap

Hållbara städer och samhällen

11

Koppling till styrdokument

SDG11 är ett mål som berör många områden i samhället såsom transportsystem, kultur, kopplingar mellan städer och landsbygden, strategier för klimatanpassning samt krishantering. VGR har uppdrag avseende kollektivtrafik, kultur och krishantering och prioriteringar inom dessa områden beskrivs i ett flertal styrdokument, bl.a. budget 2016, regionala trafikförsörjningsprogrammet, kulturstrategin och krishanteringsplanen. Som region spelar VGR en viktig roll i samspelet mellan stad och land. Ett av fokusområdena i budget 2016 är att göra Västra Götaland till modell för hållbar landsbygdsutveckling. VGR har också upprättat ett regionalt serviceprogram för landsbygden och skärgårdsområden. Klimatomställning och att minska samhällets klimatpåverkan är frågor som genomsyrar ett flertal styrdokument, bl.a. budget 2016, Klimatarbetet i Västra Götaland, strategin för regional utveckling (VG 2020), och handlingsprogrammet för resurseffektiva och giftfria produkter och tjänster

Delmål med relevans för VGRs verksamhet

Utvärdering av gap

11.2 Senast 2030 tillhandahålla tillgång till säkra, ekonomiskt överkomliga, tillgängliga och hållbara transportsystem för alla. Förbättra trafiksäkerheten, särskilt genom att bygga ut kollektivtrafiken, med särskild uppmärksamhet på behoven hos människor i utsatta situationer, kvinnor, barn, personer med funktionsnedsättning samt äldre personer.

- Regional plan för transportinfrastrukturen i Västra Götaland 2014-2025: utökade satsningar på de mindre vägarna i länet.
- Regionalt trafikförsörjningsprogram för Västra Götaland: Det övergripande målet är att kollektivtrafikens marknadsandel ska öka
- Budget 2016: prioriterade mål avseende kollektivtrafiken
- VG2020: ett av de prioriterade områdena är att investera i transportinfrastruktur som driver regional och nationell utveckling
- Miljöprogram: Fastställda mål och åtgärder angående transporter i regionen

11.4 Stärka insatserna för att skydda och trygga världens kultur- och naturarv.

- Kulturstrategin
- Vision Västra Götaland: ett av fokusområdena är *En ledande kulturregion*
- Budget 2016: ett kulturliv som engagerar är ett av huvudområdena
- VGR 2020: en ledande kulturregion och ett rikt kulturliv med fokus på barn, unga och delaktighet är ett av de prioriterade frågorna

11.a Främja positiva ekonomiska, sociala och miljömässiga kopplingar mellan stadsområden, stadsnära områden och landsbygdsområden genom att stärka den nationella och regionala utvecklingsplaneringen.

- Regional plan för transportinfrastrukturen i Västra Götaland 2014-2025
- Regionalt serviceprogram för landsbygd och skärgårdsområden i Västra Götaland 2014-2018
- Regionalt trafikförsörjningsprogram för Västra Götaland
- Vision Västra Götaland: Den gemensamma regionen är ett av de fyra generella perspektiv

11.b Till 2020 väsentligen öka det antal städer och samhällen som antar och genomför integrerade strategier och planer för inkludering, resurseffektivitet, begränsning av och anpassning till klimatförändringarna och motståndskraft mot katastrofer samt utveckla och genomföra, i linje med Sendai-ramverket för katastrofriskreducering 2015-2030, en samlad katastrofriskhantering på alla nivåer.

- Vision Västra Götaland: Integration är ett av de fyra generella perspektiven. Inslag i visionen inkluderar bl.a. att utländsk /internationell utbildning och yrkeskompetens tas tillvara, och skillnader i sysselsättningsgrad mellan invånare med svensk respektive utländsk bakgrund har jämnats ut.
- Bl.a. Klimatarbetet i Västra Götaland och VG2020 innehåller mål och prioriteringar avseende klimatomställning och samhällets klimatpåverkan.
- Krishanteringsplan

Identifierade gap

Hållbar konsumtion och produktion

12

Koppling till styrdokument

En av fyra prioriteringarna i strategin för tillväxt och utveckling (VG2020) avser en region där vi tar globalt ansvar. Prioriteringen bryts ner till prioriterade fokusområden "Ett resurseffektivt samhälle med minskad klimatpåverkan" och "Hållbar konsumtion som driver ansvar, utveckling och innovationer". Handlingsprogrammet för livsmedel och gröna näringar pekar ut Västra Götaland som en viktig jordbrukslän där livsmedelsindustrin utgör en viktig näring. Handlingsprogrammet för resurseffektiva och giftfria produkter och tjänster omfattar långsiktiga mål och prioriteringar som avser bl.a. system som gynnar hållbar konsumtion i samhället och produkter och affärsmodeller med effektiv och cirkulär råvaruanvändning. VGR har även möjlighet att stimulera till hållbart jordbruk genom den utbildningsverksamheten som bedrivs bl.a. i form av naturbruksgymnasier. VGR ska vara föregångare i det egna miljöarbetet. I miljöprogrammet är Livsmedel samt Produkter & Avfall prioriterade områden med åtgärder kopplade bl.a. till minskat matsvinn och ökad andel ekologiska livsmedel. I Budget 2016 nämns miljökrav vid upphandling och inköp som viktiga frågor i integrering av sociala och miljömässiga värden i verksamheten.

Delmål med relevans för VGRs verksamhet

Utvärdering av gap

12.1 Genomföra det tioåriga ramverket för hållbara konsumtions- och produktionsmönster*. Alla länder vidtar åtgärder, med de utvecklade länderna i täten och med hänsyn tagen till utvecklingsländernas utveckling och förutsättningar.

- Styrdokumenten VG2020, Handlingsprogrammen för resurseffektiva och giftfria produkter/tjänster samt för livsmedel och gröna näringar, och miljöprogrammet syftar till att möjliggöra att samhället producera och konsumera på ett mer hållbart sätt.
- Handlingsprogrammet för internationella forsknings- och innovationssamarbeten (fokus på europeiska forsknings- och innovationsprogram)

12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser.

- VG2020
- Handlingsprogrammen för resurseffektiva och giftfria produkter/tjänster samt för livsmedel och gröna näringar
- Miljöprogrammet

12.3 Till 2030, halvera det globala matsvinnet per person i butik- och konsumentledet, och minska matsvinnet längs hela livsmedelskedjan, även förlusterna efter skörd.

- Handlingsprogram för livsmedel och gröna näringar: åtgärd kopplade till att minska miljöpåverkan från matsvinnet
- Miljöprogrammet: prioriterat område Produkter & Avfall
- Klimatarbete i Västra Götaland: klimatsmart mat

12.4 Senast 2020 uppnå miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel, i enlighet med överenskomna internationella ramverket, samt avsevärt minska utsläppen av dem i luft, vatten och mark i syfte att minimera deras negativa konsekvenser för människors hälsa och miljön.

- Miljöprogrammet: prioriterade områden Läkemedel, Kemikalier, Produkter & Avfall
- Handlingsprogram för resurseffektiva och giftfria produkter/tjänster

*The 10-year framework of programmes on sustainable consumption and production patterns (10YFP) is a global framework of action to enhance international cooperation to accelerate the shift towards sustainable consumption and production (SCP) in both developed and developing countries. <http://www.unep.org/10yfp>

Identifierade gap

Hållbar konsumtion och produktion

12

Delmål med relevans för VGRs verksamhet	Utvärdering av gap	
<p>12.5 Till 2030 väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • VG2020: prioriterade fokusområden "Ett resurseffektivt samhälle med minskad klimatpåverkan" och "Hållbar konsumtion som driver ansvar, utveckling och innovationer". • Handlingsprogrammet för resurseffektiva och giftfria produkter och tjänster • Miljöprogrammet: prioriterade områden Läkemedel, Kemikalier, Produkter & Avfall 	
<p>12.6 Uppmuntra företag, särskilt stora och multinationella företag, att införa hållbara metoder och att integrera hållbarhetsinformation i sin rapporteringscykel.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bl.a. Klimatarbete i Västra Götaland, handlingsprogrammen för resurseffektiva och giftfria produkter/tjänster samt för livsmedel och gröna näringar syftar till att uppmuntra samhällets olika aktörer, däribland företag, att införa hållbara metoder. • Hållbarhetsrapportering som fråga nämns inte i de centrala styrdokumenterna men VGR har möjlighet att bidra till ökad transparens genom att bl.a. ställa krav att bolag inom Västra Götalandsregionen rapporterar om de väsentliga hållbarhetsfrågorna i sina årsredovisningar. VGR kan också öka transparensen i sin egen årsredovisning, se sidorna 49-53 i denna rapport. 	
<p>12.7 Främja hållbara offentliga upphandlingsmetoder, i enlighet med nationell politik och nationella prioriteringar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Budget 2016 tar upp miljökrav vid upphandling och inköp • Enligt inköspolicy ska miljöperspektivet tillvaratas i upphandlingar och inköp. • Huruvida det ställs krav kopplade t.ex. till arbetsvillkor och mänskliga rättigheter framgår inte av inköspolicyn. • Enligt uppgift pågår det för närvarande arbete med att uppdatera inköspolicyn och tillhörande riktlinjerna. • Det bedrivs ett mycket mer omfattande arbete med kravställning vid upphandlingsprocessen inom VGR är vad som framgår av de styrande dokumenten. 	
<p>12.8 Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den information och medvetenhet som behövs för en hållbar utveckling och livsstilar i harmoni med naturen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Klimatarbete i Västra Götaland och handlingsprogrammen för resurseffektiva och giftfria produkter/tjänster samt för livsmedel och gröna näringar innehåller åtgärder som syftar till att informera och öka medvetenhet hos samhällets olika aktörer 	
<p>12.b Utveckla och genomföra verktyg för att övervaka hur en hållbar utveckling påverkar en hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Turism som en viktig näring finns som inslag i visionen det goda livet, i VG 2020, Klimatarbete i Västra Götaland samt i handlingsprogram för livsmedel och gröna näringar. Det finns dock inga specifika prioriteringar, mål eller åtgärder kopplade till turism. 	

Identifierade gap

Bekämpa klimatförändringen

13

Koppling till styrdokument

Klimatomställning och att minska samhällets klimatpåverkan är frågor som genomsyrar ett flertal styrdokument. Västra Götaland har ett mål att vara fossiloberoende till år 2030 (Klimatarbetet i Västra Götaland). Strategin för regional utveckling (VG 2020) har resurseffektivt samhälle med minskad klimatpåverkan som ett målområde. Trafikförsörjningsprogrammet har ett övergripande mål om att öka kollektivtrafikens marknadsandel. Hållbara transporter och transportsnål samhällsplanering finns också som prioriteringar i VG2020 (investeringar i transportinfrastruktur som driver regional och nationell utveckling). Av miljöprogrammets prioriterade områden har transporter och energi en mycket stark koppling till klimatförändring. I budget 2016 finns prioriterade mål avseende minskade utsläpp från fossila bränslen och den egna verksamhetens direkta miljöpåverkan. Kravställning vid upphandling och inköp är också sätt att bidra till minskad klimatpåverkan. VGR har flera prioriteringar avseende hållbar energi (SDG7), hållbar industri (SDG 7) och hållbar konsumtion (SDG12) som bidrar till detta mål om bekämpning av klimatförändring.

Delmål med relevans för VGRs verksamhet

Utvärdering av gap

13.1 Stärka motståndskraften mot och förmågan till anpassning till klimatrelaterade faror och naturkatastrofer i alla länder.

- VG2020: målområdet resurseffektivt samhälle med minskad klimatpåverkan
- Klimatarbetet i Västra Götaland: mål om fossiloberoende till år 2030
- Trafikförsörjningsprogrammet
- Miljöprogrammet
- Handlingsprogram för hållbar energi
- Handlingsprogram för hållbara transporter

13.2 Integrera klimatåtgärder i politik, strategier och planering på nationell nivå.

- VG2020
- Klimatarbetet i Västra Götaland
- Trafikförsörjningsprogrammet
- Miljöprogrammet
- Handlingsprogram för hållbar energi
- Handlingsprogram för hållbara transporter

13.3 Förbättra utbildningen, medvetenheten och den mänskliga och institutionella kapaciteten vad gäller begränsning av klimatförändringarna, klimatanpassning, begränsning av klimatförändringarnas konsekvenser samt tidig varning.

- VG2020: målområdet resurseffektivt samhälle med minskad klimatpåverkan
- Klimatarbetet i Västra Götaland: mål om fossiloberoende till år 2030
- Trafikförsörjningsprogrammet
- Miljöprogrammet
- Handlingsprogram för hållbar energi
- Handlingsprogram för hållbara transporter

Identifierade gap

Hav och marina resurser

Koppling till styrdokument

Från styrdokumenterna framgår att frågor kopplade till marin miljö och marina sektorer är viktiga och den maritima strategin sätter en övergripande vision för Västra Götaland som maritim region: "Västsverige ska vara en av Europas ledande maritima regioner med lösningar inriktade på innovation samt miljöanpassad och hållbar utveckling". Klimatarbetet i Västra Götaland nämner klimatanpassad sjöfart och marina innovationer som en klimatrelaterad insats som VGR stödjer och driver. Handlingsprogram för livsmedel och gröna näringar tar upp fiskeindustri och turism som exemplar av viktiga näringar i Västra Götaland. De befintliga styrdokumenterna innehåller inte några mål eller mer konkreta aktiviteter men det framgår av den maritima strategin att ett maritimt handlingsprogram för Västra Götaland ska tas fram som ska innehålla prioriteringar på en mer explicit nivå.

Delmål med relevans för VGRs verksamhet

14.1 Till 2025 förebygga och avsevärt minska alla slags föroreningar i havet, i synnerhet från landbaserad verksamhet, inklusive marint skräp och tillförsel av näringsämnen.

14.a Öka den vetenskapliga kunskapen, utveckla forskningskapaciteten och överföra havsteknik, med hänsyn tagen till den mellanstatliga oceanografiska kommissionens kriterier och riktlinjer för överföring av havsteknik (Criteria and Guidelines on the Transfer of Marine Technology), i syfte att skapa friskare hav och öka den marina biologiska mångfaldens bidrag till utvecklingen i utvecklingsländerna, i synnerhet i små önationer under utveckling och de minst utvecklade länderna.

14.c Stärka bevarandet och hållbart nyttjande av haven och havsresurserna genom att genomföra internationell rätt, såsom den kommer till uttryck i Förenta Nationernas havsrättskonvention (UNCLOS), som utgör den rättsliga ramen för bevarande och hållbart nyttjande av hav och havsresurser, vilket erinras om i punkt 158 i slutdokumentet The Future We Want från Förenta Nationernas konferens om hållbar utveckling (Rio+20).

Utvärdering av gap

- VG 2020: målområden Ett resurseffektivt samhälle med minskad klimatpåverkan och Hållbar konsumtion som driver ansvar, utveckling och innovationer
- Handlingsprogram för resurseffektiva och giftfria produkter/tjänster och handlingsprogram för livsmedel och gröna näringar
- Miljöprogrammet: prioriterade områden kemikalier och läkemedel

- Handlingsprogrammet för internationella forsknings- och innovationssamarbeten (fokus på europeiska forsknings- och innovationsprogram)
- VG2020: prioriterade området internationell konkurrenskraft genom regional kraftsamling kring styrkeområden (marin miljö, marina sektorer)
- Maritim strategi

- VG2020 tar upp marin miljö och marina sektorer som styrkeområden.
- Maritim strategi beskriver det maritima områdets betydelse för Västra Götaland, t.ex. sjöfart, fiske och fiskberedning, besöksnäring, båtbranschen och marin-tekniska underleverantörer.
- Hållbar fiskeindustri och frågor avseende fiskebeståndet beskrivs inte i de befintliga styrdokumenterna.

Identifierade gap

Ekosystem och biologisk mångfald

15

Koppling till styrdokument

VGRs arbete med biologisk mångfald sker till stor del genom ett aktivt arbete inom andra områden som har en positiv påverkan på biologisk mångfald, t.ex. klimatarbetet, minskad resursanvändning, giftfri miljö, livsmedel och hållbar konsumtion. VGR har möjlighet att bidra till SDF15 genom utbildningsinsatser i den utbildningsverksamheten som bedrivs bl.a. i naturbruksgymnasierna och biologiska yrkeshögskolan. Budget 2016 lyfter fram främjandet av biologisk mångfald genom verksamheter såsom Botaniska Trädgården och Västkuststiftelsen.

Delmål med relevans för VGRs verksamhet

Utvärdering av gap

15.2 Till 2020 främja genomförandet av hållbart brukande av alla typer av skogar, stoppa avskogningen, återställa utarmade skogar och kraftigt öka nybeskogningen och återbeskogningen i hela världen.

- Utbildningsinsatser i den utbildningsverksamheten som bedrivs bl.a. i naturbruksgymnasierna och biologiska yrkeshögskolan.
- Flera styrdokument omfattar prioriteringar som är kopplade till hållbar användning av ekosystem, däribland skogar. Skogar har dock inte identifierats som ett särskilt fokusområde för aktiviteter.

15.9 Senast 2020 integrera ekosystemens och den biologiska mångfaldens värden i nationella och lokala planerings- och utvecklingsprocesser, strategier för fattigdomsminskning samt räkenskaper.

- VGRs arbete med biologisk mångfald sker till stor del genom ett aktivt arbete inom andra områden som har en positiv påverkan på biologisk mångfald
- VG2020 innehåller flera insatser som bidrar till biologisk mångfald, t.ex. inom målen " Ett resurseffektivt samhälle med minskad klimatpåverkan " och " Hållbar konsumtion som driver ansvar, utveckling och innovationer ".

15.a Mobilisera och väsentligt öka de finansiella resurserna från alla källor för att bevara och hållbart nyttja den biologiska mångfalden och ekosystemen.

- Budget 2016: medel till Göteborgs botaniska trädgård och till Västkuststiftelsen. Göteborgs botaniska trädgård har fått ökat anslag för att säkra viktiga växtsamlingar och för att starta upp ett viktigt utvecklingsarbete.

Identifierade gap

Fredliga och inkluderande samhällen

16

Koppling till styrdokument

VGR är en politiskt styrd organisation med höga krav på ansvar och transparens. VGR har upprättat Riktlinjer för tillgänglig information och kommunikation. Några av inslagen i VGRs Vision är en jämställd maktstruktur i såväl näringslivet som offentlig verksamhet och i politiken och en region utan mäns våld mot kvinnor och där kvinnor inte är utsatta. VGR har upprättat en Policy för mänskliga rättigheter.

Delmål med relevans för VGRs verksamhet

Utvärdering av gap

16.1 Avsevärt minska alla former av våld och dödligt våld överallt.	<ul style="list-style-type: none"> • Krav- och kvalitetsbok för VG Primärvård 2016: Vårdcentral ska särskilt beakta tidig upptäckt av barn som far illa och personer som utsätts för våld i nära relationer • Regional strategi för säkerhetsarbetet i Västra Götalandsregionens verksamheter 2013-2016 • Budget 2016 • Vision Västra Götaland: ett av de viktiga inslagen i visionen är <i>en region utan mäns våld mot kvinnor och där kvinnor inte är utsatta</i> • Handlingsplan för implementering av CEMR-deklarationen 	
16.2 Eliminera övergrepp, utnyttjande, människohandel och alla former av våld eller tortyr mot barn.	<ul style="list-style-type: none"> • Handlingsplan för implementering av FN:s konvention om barnets rättigheter i Västra Götalandsregionen 	
16.5 Väsentligt minska alla former av korruption och mutor.	<ul style="list-style-type: none"> • Frågor kopplade till korruption och mutor beskrivs inte i de centrala styrdokumenterna • Från bilaga till årsredovisning 2015 framgår det att riktlinjer mot korruption, mutor och jäv har framtagits men är inte fastställda än • Enligt uppgift pågår det arbete med framtagning av riktlinjer mot korruption, ledningssystem mot oegentligheter samt utbildningsinsatser. Dessa har inte fastställts än. 	
16.6 Bygga upp effektiva och transparenta institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.	<ul style="list-style-type: none"> • Regionfullmäktiges beslut finns tillgängliga på VGRs hemsida • VGRs handlingsplan för mänskliga rättigheter (ej fastställd än) tar upp ansvar som ett åtgärdsområde med förstärkt rättighetsperspektiv i ärendeberedning och beslutsunderlag. 	
16.7 Säkerställa ett lyhört, inkluderande, deltagandebaserat och representativt beslutsfattande på alla nivåer.	<ul style="list-style-type: none"> • Vision Västra Götaland: några av inslagen i visionen är <i>en jämställd maktstruktur i såväl näringslivet som offentlig verksamhet och i politiken och valdeltagandet är högt och fler medborgare med utländsk bakgrund finns i beslutande församlingar</i> • I personalvisionen 2021 nämns att "arbeta i en politiskt styrd och skattefinansierad organisation innebär ett särskilt ansvar" med värden såsom delaktighet och tillgänglighet i värdegrunden. 	
16.10 Säkerställa allmän tillgång till information och skydda grundläggande friheter, i enlighet med nationell lagstiftning och internationella avtal.	<ul style="list-style-type: none"> • Riktlinjer för tillgänglig information och kommunikation • Enligt personalvisionen 2021 präglas VGRs arbetssätt av öppenhet, ansvarstagande, samarbete och dialog. 	

Identifierade gap

Genomförande och globalt partnerskap

17

Koppling till styrdokument

VGR har upprättad en Internationell policy som bl.a. fastställer principer för medlemskap i organisationer och samarbetsavtal med andra regioner. I VG2020 finns det ett övergripande mål om att ta globalt ansvar med två inriktningsmål:

- Västra Götaland ska år 2020 ses som ett föredöme när det gäller utveckling, implementering och spridning av hållbara lösningar i Sverige och Europa

-Invånarna i Västra Götaland ska ta ökad hänsyn till hur deras konsumtion påverkar människor och miljö, lokalt och globalt

Delmål med relevans för VGRs verksamhet

Utvärdering av gap

17.14 Föra en mer samstämmig politik för hållbar utveckling.

- VGR 2020
- Budget 2016
- Vision Västra Götaland

17.16 Stärka det globala partnerskapet för hållbar utveckling och komplettera det med partnerskap mellan flera parter som mobiliserar och utbyter kunskap, expertis, teknik och finansiella resurser, för att bidra till att målen för hållbar utveckling nås i alla länder, i synnerhet utvecklingsländer.

- Internationell policy
- VG2020: ett övergripande mål om att ta globalt ansvar med två inriktningsmål:
 - Västra Götaland ska år 2020 ses som ett föredöme när det gäller utveckling, implementering och spridning av hållbara lösningar i Sverige och Europa
 - Invånarna i Västra Götaland ska ta ökad hänsyn till hur deras konsumtion påverkar människor och miljö, lokalt och globalt
- Vidare finns följande prioriterade frågor:
 - Öka närvaro och påverkan nationellt och internationellt
 - Riva gränshinder och öka samverkan med Norge, etablera region Oslo/Göteborg/Öresund

17.17 Uppmuntra och främja effektiva offentliga och offentlig-privata partnerskap samt partnerskap inom det civila samhället vilka bygger på erfarenheterna från andra partnerskap och deras finansieringsstrategier.

- VG2020: Några av de prioriterade frågorna inkluderar:
 - Positionera internationellt konkurrenskraftiga forsknings- och innovationsmiljöer
 - Stimulera internationella allianser och samarbeten inom forskning och innovation
 - Samverka kring inköp som driver hållbar utveckling, innovation och lokal utveckling

ISO 26000:2010

Vägledning för socialt ansvarstagande

ISO 26000 standard

Beskrivning och betydelse utifrån VGRs verksamhet

Huvudområde: Verksamhetsstyrning		
Beskrivning	Delområden	Betydelse för VGR
<p>Verksamhetsstyrning består av systemet som en organisation använder för att fatta och genomföra beslut för att nå sina mål.</p> <p>Verksamhetsstyrning kan bestå av såväl formella styrmekanismer baserade på definierade strukturer och processer som informella mekanismer som skapas genom organisationens kultur och värderingar.</p> <p>Verksamhetsstyrning är den viktigaste faktorn för att en organisation ska kunna ta ansvar för påverkan av sina beslut och aktiviteter, samt för att integrera sitt sociala ansvarstagande i hela organisationen och i sina relationer.</p>	<p>Inga delområden kopplade till detta huvudområde i ISO 26000.</p>	<p>VGRs verksamhet är omfattande och när det gäller hälso- och sjukvården komplex. De beslut som fattas påverkar många människor inom och utanför organisationen. Det är därför viktigt att besluten</p> <ul style="list-style-type: none">▶ är väl underbyggda▶ presenteras så att motiven blir begripliga för de som berörs▶ är förankrade för ett effektivt genomförande▶ föregås av en process som präglas av delaktighet, samt att det framgår vilka som har mandat att fatta besluten.
Huvudområde: De mänskliga rättigheterna		
Beskrivning	Delområden	Betydelse för VGR
<p>De mänskliga rättigheterna är grundläggande rättigheter som alla människor är berättigade till. De mänskliga rättigheterna kan delas i två kategorier:</p> <ul style="list-style-type: none">▶ Medborgerliga och politiska rättigheter, inklusive rätten till liv och frihet, jämlikhet inför lagen och yttrandefriheten.▶ Ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, inklusive rätten till arbete, rätten till mat, rätten till hälsa, rätten till utbildning och rätten till social trygghet.	<ul style="list-style-type: none">▶ Due diligence▶ Risksituation▶ Undvika medskyldighet▶ Hantera missförhållanden▶ Diskriminering och sårbara grupper▶ Medborgerliga och politiska rättigheter▶ Ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter▶ Grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet	<p>Det är ytterst staten som är skyldig att se till att alla människor i landet får sina rättigheter tillgodosedda. I Sverige har staten fördelat stora delar av ansvaret att direkt möta människorna till regioner, landsting och kommuner genom till exempel vård, omsorg och skola. Därmed har regioner, landsting och kommuner övertagit delar av statens ansvar för de mänskliga rättigheterna. I VGR ska alla beslut tas med hänsyn till mänskliga rättigheter medan verksamheterna ska präglas av delaktighet, jämlikhet, transparens och möjlighet till ansvarsutkrävande.</p>

ISO 26000 standard

Beskrivning och betydelse utifrån VGRs verksamhet

Huvudområde: Arbetshallanden		
Beskrivning	Delområden	Betydelse för VGR
<p>Arbetsförhållanden i en organisation täcker alla riktlinjer och arbetssätt relaterade till arbete inom, av eller på uppdrag av organisationen, inklusive arbete som utförs av under-leverantörer.</p> <p>Arbetsförhållanden sträcker sig utanför relationen mellan en organisation och direkt anställda eller det ansvar som en organisation har på en arbetsplats som den äger eller har direkt kontroll över.</p>	<ul style="list-style-type: none">▶ Sysselsättning och anställningsförhållanden▶ Arbetsvillkor och social trygghet▶ Social dialog▶ Arbetsmiljö▶ Personlig utveckling och utbildning i arbetet	<p>Med mer än 50 000 medarbetare är Västra Götalandsregionen en av Sveriges största arbetsgivare. Frågorna som rör arbetsförhållanden och arbetsvillkor, arbetsmiljö och kompetensutveckling är viktiga frågor för alla organisationer och offentliga verksamheter förväntas vara föregångare i frågor relaterade till jämställdhet och mångfald på arbetsplatserna.</p>
Huvudområde: Miljö		
Beskrivning	Delområden	Betydelse för VGR
<p>Samhället står inför många utmaningar vad gäller miljön, bland annat förbrukning av naturresurser, föroreningar, klimatförändringar, förstörelse av livsmiljöer, förlust av arter och kollaps av hela ekosystem och nedbrytning av livsmiljöer i städer och på landsbygd.</p> <p>Miljöfrågor på lokal, regional och global nivå är sammankopplade. Hanteringen av frågorna kräver ett omfattande, systematiskt och samlat angreppssätt.</p>	<ul style="list-style-type: none">▶ Förebyggande av föroreningar▶ Hållbar resursanvändning▶ Begränsning av och anpassning till klimatförändringar▶ Skydd av naturmiljö, biologisk mångfald och återställande av naturliga livsmiljöer	<p>Västra Götalandsregionen ska främja en god miljö ihop med andra aktörer i Västsverige och genom insatser inom den egna organisationen. Västra Götalandsregionen ska som stor organisation sträva efter att vara en föregångare genom det egna miljöarbetet. Genom att själva ställa höga miljökrav påverkar VGR också utvecklingen på miljöområdet.</p>

ISO 26000 standard

Beskrivning och betydelse utifrån VGRs verksamhet

Huvudområde: Goda verksamhetsmetoder

Beskrivning

Goda verksamhetsmetoder innebär etiskt agerande i en organisations kontakter med andra organisationer.

Detta innefattar relationer mellan organisationer och myndigheter, samt mellan organisationer och deras partners, leverantörer, entreprenörer och konkurrenter, samt de sammanslutningar som de är medlemmar i.

Delområden

- ▶ Antikorruption
- ▶ Ansvarsfullt politiskt engagemang
- ▶ Konkurrens på lika villkor
- ▶ Främja socialt ansvarstagande i värdekedjan
- ▶ Respekt för äganderätten

Betydelse för VGR

Demokrati, transparens och rättssäkerhet är viktiga värden för all offentlig verksamhet med att ansvar mot medborgarna avseende bekämpning av mutor och andra former av korruption. VGR är en stor upphandlare. Detta kräver följsamhet till lagar och etiska principer samt möjliggör att krav kan ställas på leverantörer.

Huvudområde: Konsumentfrågor

Beskrivning

FNs riktlinjer för konsumentskydd och den Internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter uttrycker principer som bör vägleda vid praktisk tillämpning av socialt ansvarstagande när det gäller konsumenters legitima behov, inklusive att tillgodose grundläggande behov och allas rätt till en adekvat levnadsstandard, däribland adekvat föda, kläder och bostad, samt till ständigt förbättrade levnadsförhållanden och tillgång till nödvändiga produkter och tjänster.

Delområden

- ▶ God marknadsföring, saklig och opartisk information samt goda avtalsmetoder
- ▶ Skydd av konsumenternas hälsa och säkerhet
- ▶ Hållbar konsumtion
- ▶ Konsumentservice, support samt klagomåls- och tvistlösning
- ▶ Skydd av konsumenternas personliga uppgifter och integritet

Betydelse för VGR

Huvudområdet konsumentfrågor omfattar flera olika frågeställningar som berör VGRs verksamhet. Relevanta perspektiv i detta sammanhang omfattar bl.a. transparens i kommunikation, arbetsgivaransvar gällande hantering av farliga ämnen såsom kemikalier, möjligheten att styra mot hållbar konsumtion genom kravställning vid upphandlingar.

Delområden Konsumentservice, support samt klagomåls- och tvistlösning och Skydd av konsumenternas personliga uppgifter och integritet har inte ingått i analysen.

ISO 26000 standard

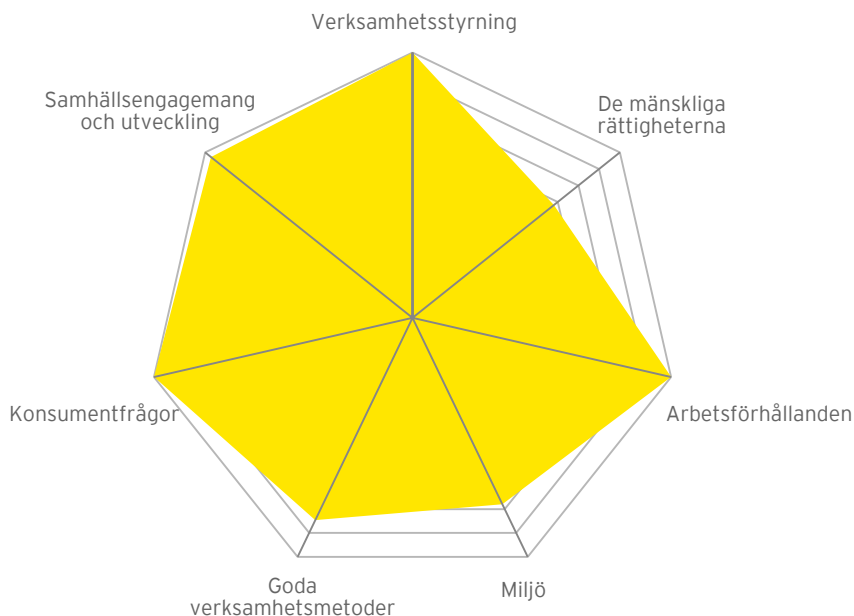
Beskrivning och betydelse utifrån VGRs verksamhet

Huvudområde: Samhällsengagemang och utveckling

Beskrivning	Delområden	Betydelse för VGR
<p>Samhällsengagemang - antingen individuellt eller genom allmännyttiga sammanslutningar - bidrar till att stärka det civila samhället.</p> <p>Organisationer som på ett respektfullt sätt engagerar sig i lokalsamhället och dess institutioner stärker demokratin och speglar de samhälleliga värderingarna.</p> <p>Med lokalsamhällen avses i detta avsnitt bostäder eller andra sociala bosättningar inom ett geografiskt område som finns i den fysiska närheten till organisationens verksamhetsplatser eller till områden där organisationen har en påverkan.</p>	<ul style="list-style-type: none">▶ Lokalt samhällsengagemang▶ Utbildning och kultur▶ Jobbskapande och kompetensutveckling▶ Skapa välstånd och inkomstmöjligheter▶ Hälsa▶ Sociala investeringar	<p>Huvudområdet konsumentfrågor omfattar flera centrala frågeställningar utifrån de uppdrag och prioriteringar VGR har. Hälsa- och sjukvård, folkhälsa och kultur omfattas av VGRs uppdrag. Utbildning, jobbskapande och kompetensutveckling är prioriterade områden i VGRs egen verksamhet. Skapa välstånd inom regionen är ett övergripande syfte för det arbete som VGRs verksamheter bedriver.</p>

Identifierade gap

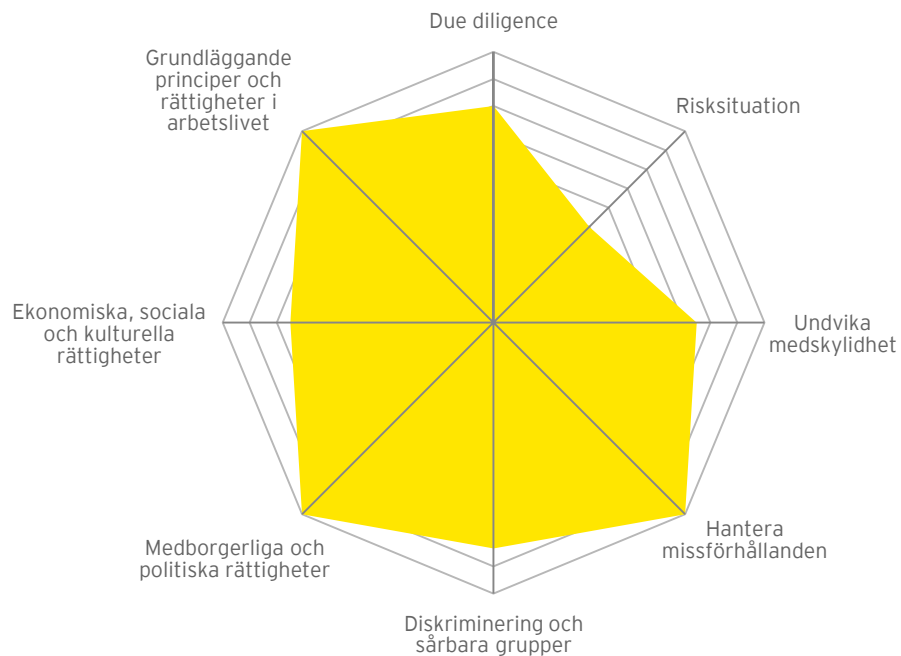
Sammanfattning

Huvudområde	Beskrivning av gap
Verksamhetsstyrning	<ul style="list-style-type: none"> VGRs arbete överensstämmer väl med de kraven som ISO 26000 standard tar upp inom detta område. Inga gap har identifierats i analysen.
De mänskliga rättigheterna	<ul style="list-style-type: none"> De områden med identifierade gap avser due diligence och uppföljningsprocesser, processer och rutiner kring säkerhetsarrangemang, mekanismer för att undersöka förekomsten av diskriminering samt riktlinjer kring kontinuitetsplanering.
Arbetsförhållanden	<ul style="list-style-type: none"> VGRs arbete överensstämmer väl med de kraven som ISO 26000 standard tar upp inom detta område. Inga gap har identifierats i analysen.
Miljö	<ul style="list-style-type: none"> De områden där gap har identifieras avser bl.a. identifiering av risker kopplade till klimatförändring, identifiering av verksamhetens eventuella negativa påverkan på biologisk mångfald samt att VGR har inga särskilda insatser för återvunnet material eller att återvinna vatten. Inom hållbar konsumtion bedrivs ett mer aktivt arbete inom ramen för regionutveckling än inom den egna verksamheten.
Goda verksamhetsmetoder	<ul style="list-style-type: none"> VGRs arbete överensstämmer väl med de kraven som ISO 26000 standard tar upp inom detta område. Ett område som uppmärksammats i analysen är bekämpning av korruption och andra oegentligheter. Policy och riktlinjer inom detta område har inte fastställts än och därmed har antikorrupcion identifierats som ett område där viss förbättringsutrymme finns.
Konsumentfrågor	<ul style="list-style-type: none"> Följande delområden har inkluderats i bedömningen: God marknadsföring, saklig och opartisk information samt goda avtalsmetoder, Skydd av konsumenternas hälsa och säkerhet, Hållbar konsumtion. Inga gap har identifierats i analysen.
Samhällsengagemang och utveckling	<ul style="list-style-type: none"> VGRs arbete överensstämmer väl med de kraven som ISO 26000 standard tar upp inom detta område. Ett potentiellt gap har identifierats i analysen avseende den utsträckningen investeringsbesluten analyseras utifrån påverkan på jobbskapandet.

Identifierade gap

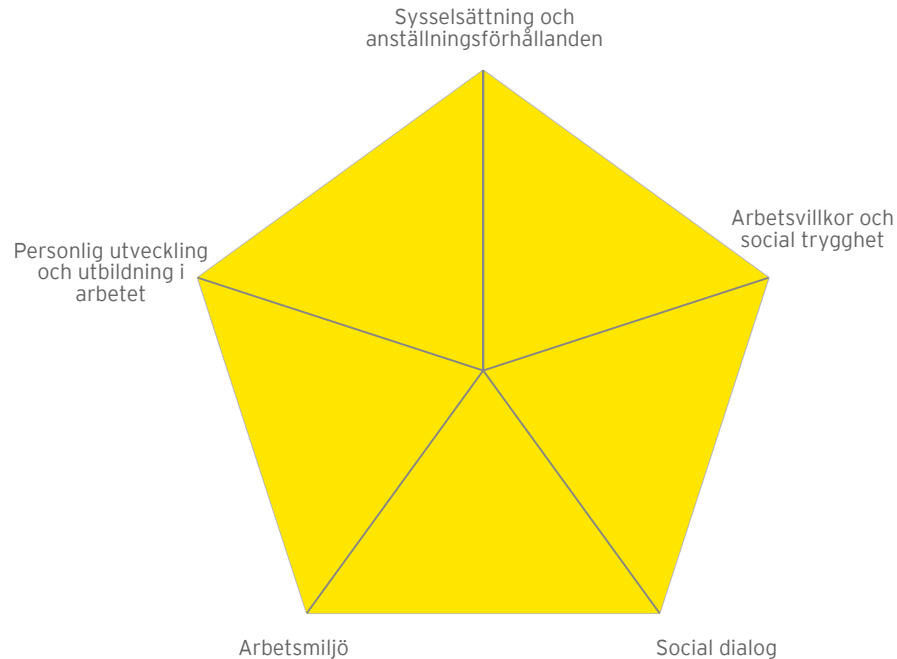
De mänskliga rättigheterna

Delområde	Beskrivning av gap
Due diligence	<ul style="list-style-type: none"> Processer finns för att följa upp och hantera den faktiska påverkan som särskilda åtgärder (t.ex. investeringar) har haft på mänskliga rättigheter, t.ex. i regionfullmäktiges budget men inte på alla nivåer.
Risksituation	<ul style="list-style-type: none"> Mänskliga rättigheter är inte systematiskt inarbetat i due diligence processer
Undvika medskyldighet	<ul style="list-style-type: none"> Inga särskilda processer eller rutiner för att kontrollera att mänskliga rättigheter respekteras inom ramen för säkerhetsarrangemang. Inga krav är fastställda kring utbildning av säkerhetspersonal angående mänskliga rättigheter
Hantera missförhållanden	<ul style="list-style-type: none"> Fokus i bedömningen har varit på processer för att rapportera och hantera klagomål, samt oberoendet och tillgängligheten av processen. Inga identifierade gap.
Diskriminering och sårbara grupper	<ul style="list-style-type: none"> På medarbetarsidan finns det mekanismer (medarbetarenkät) för att bl.a. undersöka om det förekommer diskriminering i verksamheten. Vi har inte sett någon liknande systematiskt process på invånarsidan.
Medborgerliga och politiska rättigheter	<ul style="list-style-type: none"> Fokus i bedömningen har varit på hur rättigheter såsom åsiktfrihet, yttrandefrihet, mötesfrihet, föreningsfrihet mm. beaktas i processer och beslut. Inga identifierade gap.
Ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter	<ul style="list-style-type: none"> Det finns i dagsläget riktlinjer om kontinuitetsplanering (för att säkerställa distribution av nödvändiga varor, produkter och/eller tjänster) men anses inte vara tillfredsställande. Det pågår därför tre projekt där VGR IT, regionservice och Västfastigheter har fått i uppdrag att se över sin förmåga att leverera i förhållande till kärnverksamhetens behov.
Grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet	<ul style="list-style-type: none"> Fokus i bedömningen har varit på hur frågor såsom föreningsfrihet, tvångsarbete, icke-diskriminering och barnarbete beaktas i VGRs verksamhet. Inga identifierade gap.

Identifierade gap

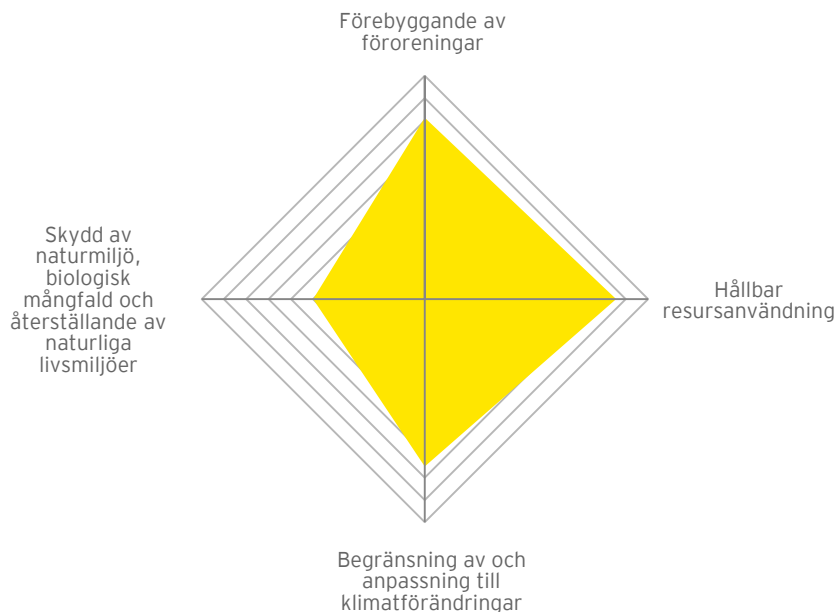
Arbetsförhållanden

Delområde	Beskrivning av gap
Sysselsättning och anställningsförhållanden	<ul style="list-style-type: none">Fokus i bedömningen har varit på processer och rutiner avseende motverkande av diskriminering, uppsägningar, och skydd av personuppgifter. Inga identifierade gap.
Arbetsvillkor och social trygghet	<ul style="list-style-type: none">Fokus i bedömningen har varit på frågor avseende efterlevnad av och respekt för kollektivavtal, relevanta lagar och förordningar, nationella/religiösa traditioner, och balans mellan arbete och privatliv. Inga identifierade gap.
Social dialog	<ul style="list-style-type: none">Fokus i bedömningen har varit på frågor kopplade till anställdas rättigheter att bilda egna organisationer och facklig representation. Inga identifierade gap.
Arbetsmiljö	<ul style="list-style-type: none">Fokus i bedömningen har varit på frågor avseende arbetsmiljö, såsom arbetsmiljörisker, säkerhet, och hantering av incidenter och olyckor. Inga identifierade gap.
Personlig utveckling och utbildning i arbetet	<ul style="list-style-type: none">Fokus i bedömningen har varit på kompetensutveckling. Inga identifierade gap.

Identifierade gap

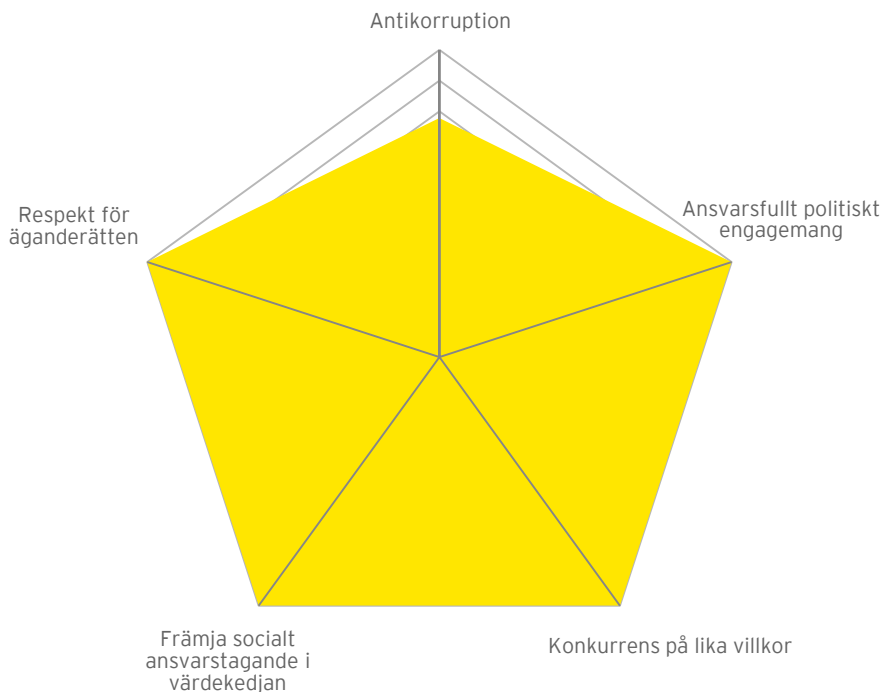
Miljö

Delområde	Beskrivning av gap
Förebyggande av föroreningar	<ul style="list-style-type: none"> • Identifierat gap avseende rapportering av giftiga och farliga material som används och släpps ut av organisationen. På koncernnivån sker rapporteringen på övergripande nivå i VGRs miljöredovisning där detaljerade uppgifter om mängder och typer av farliga ämnen som använts och släppts ut inte framgår. • På koncernövergripande nivå finns inget program för att förebygga miljöolyckor eller beredskap att hantera eventuella olyckor.
Hållbar resursanvändning	<ul style="list-style-type: none"> • VGR har inga särskilda insatser för återvunnet material eller att återvinna vatten. Pågående arbete inom detta område omfattar bl.a. återanvändning av kontorsmöbler vid flytt, kravställning vid upphandlingar samt forskning och utveckling i samarbete med andra aktörer för att få med flera förnybara varor i upphandlingen. • Avseende hållbar konsumtion har VGR större fokus på frågan inom ramen för regional utveckling än i det interna miljöarbetet. Pågående arbete inom detta område omfattar bl.a. aktiviteter för att minska matsvinn och återanvända kontorsmöbler.
Begränsning av och anpassning till klimatförändringar	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen riskanalys har genomförts för att identifiera risker kopplade till klimatförändring. Det finns inte heller en systematisk process för att identifiera möjligheter för att undvika / minimera skador kopplade till klimatförändring
Skydd av naturmiljö, biologisk mångfald och återställande av naturliga livsmiljöer	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen analys har genomförts för att identifiera om verksamhetens eventuella negativa påverkan på biologisk mångfald. Pågående arbete inom detta område omfattar bl.a. kravställning vid upphandlingar avseende hållbara skogsvaror.

Identifierade gap

Goda verksamhetsmetoder

Delområde	Beskrivning av gap
Antikorruption	<ul style="list-style-type: none"> Arbete pågår med framtagning av riktlinjer mot korruption, ledningssystem mot oegentligheter samt utbildningsinsatser. På grund av att dessa processer och dokument inte har fastställts än har detta område identifierats som ett område där förbättringsutrymme finns.
Ansvarsfullt politiskt engagemang	<ul style="list-style-type: none"> Fokus i bedömningen har varit på frågor kopplade till ansvarsfullt politiskt deltagande, politiska bidrag samt lobbying och riktlinjer för personer som företräder VGR. Inga identifierade gap.
Konkurrens på lika villkor	<ul style="list-style-type: none"> Fokus i bedömningen har varit på kravställning vid upphandlingar samt reglering av offentlig säljverksamhet. Inga identifierade gap.
Främja socialt ansvarstagande i värdekedjan	<ul style="list-style-type: none"> Fokus i bedömningen har varit på kravställning vid upphandlingar. Inga identifierade gap.
Respekt för äganderätten	<ul style="list-style-type: none"> Fokus i bedömningen har varit på immateriella rättigheter. Inga identifierade gap.

Identifierade gap

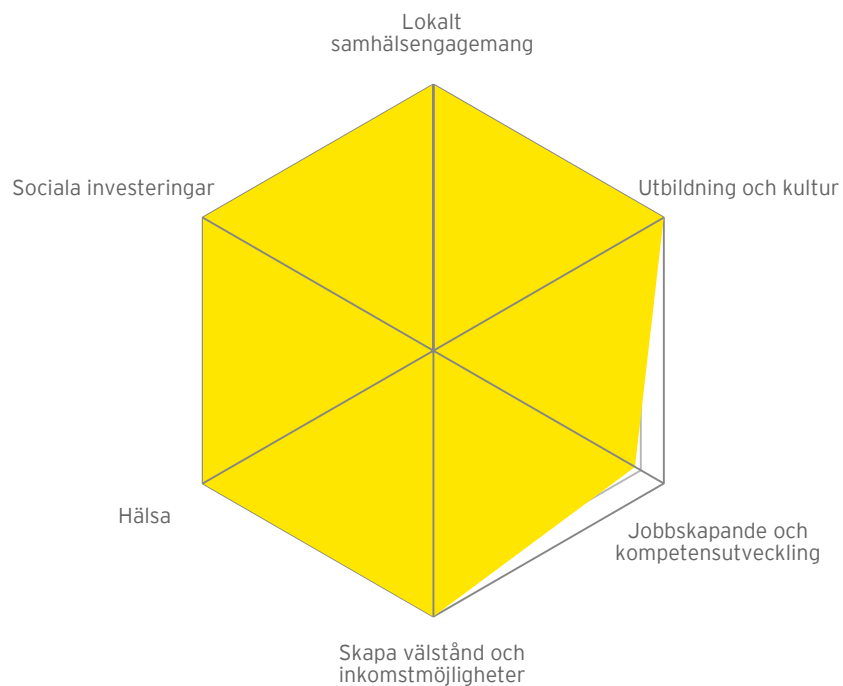
Konsumentfrågor

Delområde	Beskrivning av gap
God marknadsföring, saklig och opartisk information samt goda avtalsmetoder	<ul style="list-style-type: none"> Fokus i bedömningen har varit på transparent, lättillgänglig kommunikation och marknadsföring. Inga identifierade gap
Skydd av konsumenternas hälsa och säkerhet	<ul style="list-style-type: none"> Fokus i bedömningen har varit på arbetsgivaransvar (t.ex. hantering av farliga ämnen). Inga identifierade gap.
Hållbar konsumtion	<ul style="list-style-type: none"> Fokus i bedömningen har varit på kravställning vid upphandlingar. Inga identifierade gap .
Konsumentservice, support samt klagomåls- och tvistlösning	<ul style="list-style-type: none"> Delområdet har inte ingått i analysen
Skydd av konsumenternas personliga uppgifter och integritet	<ul style="list-style-type: none"> Delområdet har inte ingått i analysen

Identifierade gap

Samhällsengagemang och utveckling

Delområde	Beskrivning av gap
Lokalt samhällsengagemang	<ul style="list-style-type: none"> Fokus i bedömningen har varit på processer för att samråda med lokalsamhället och för att uppmärksamma sårbara, diskriminerade, marginaliserade och underrepresenterade grupper. Inga identifierade gap.
Utbildning och kultur	<ul style="list-style-type: none"> Fokus i bedömning har varit på frågor kopplade till bevarande av kulturarv samt hur VGR främjar kulturell verksamhet. Inga identifierade gap.
Jobbskapande och kompetensutveckling	<ul style="list-style-type: none"> Fokus i bedömningen har varit på kompetensförsörjning och samverkan med andra aktörer i arbetsmarknadsfrågor. Potentiellt gap identifierats i den utsträckningen investeringsbesluten analyseras utifrån påverkan på jobbskapandet,
Skapa välbstånd och inkomstmöjligheter	<ul style="list-style-type: none"> Fokus i bedömningen har varit bl.a. på frågor rörande utveckling av service i gles- och landsbygden. Inga identifierade gap.
Hälsa	<ul style="list-style-type: none"> Fokus i bedömningen har varit på det arbetet som bedrivs inom ramen för VGRs uppdrag inom folkhälsa. Inga identifierade gap.
Sociala investeringar	<ul style="list-style-type: none"> Fokus i bedömning har varit på frågor kopplade till främjande av lokal samhällsutveckling vid sociala investeringar. Inga identifierade gap.

EU-direktiv avseende redovisning av hållbarhetsinformation

Företagens rapportering om hållbarhet
och mångfaldspolicy (Ds 2014:45)

Överblick: förslag till ändringar i årsredovisningslagen

ÅRL 1995:1554 Förslagen förändring

6. Kap 6§	Bolagsstyrningsrapporten ska innehålla en beskrivning av den mångfaldspolicy som tillämpas i fråga om bolagets styrelse, målet med policyn, hur policyn har tillämpats under räkenskapsperioden och resultatet av den. Om bolaget inte tillämpar någon mångfaldspolicy ska skälen för det anges. (Förslaget om mångfaldspolicy berör stora noterade aktiebolag).
6. Kap 10§	Förvaltningsberättelsen för ett stort företag och ett företag av allmänt intresse ska innehålla en hållbarhetsrapport, om inte företaget har valt att med stöd av 13 § i stället upprätta en från årsredovisningen skild hållbarhetsrapport. Första stycket gäller inte dotterföretag om det och dess samtliga dotterföretag omfattas av en hållbarhetsrapport för koncernen som har upprättats av moderföretaget enligt 7 kap. 31 a §.
6. Kap 11§	<p>Hållbarhetsrapporten ska innehålla de icke-finansiella upplysningar som behövs för förståelsen av företagets utveckling, ställning, resultat och konsekvenserna av dess verksamhet, däribland upplysningar i frågor som rör miljö, sociala förhållanden, personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption. Upplysningarna ska beskriva:</p> <ol style="list-style-type: none">1. företagets affärsmodell,2. den policy som företaget tillämpar i frågorna, inklusive de granskningsförfaranden som har genomförts,3. resultatet av policyn,4. de väsentliga risker som rör frågorna och är kopplade till företagets verksamhet, inklusive, när det är lämpligt, företagets affärsförbindelser, produkter eller tjänster som sannolikt får negativa konsekvenser,5. hur företaget hanterar riskerna, och6. andra icke-finansiella förhållanden som är relevanta för verksamheten. <p>Hållbarhetsrapporten ska även, när det är lämpligt, innehålla hänvisningar till och ytterligare förklaringar av de belopp som tas upp i årsredovisningen. Om särskilda riktlinjer har tillämpats vid upprättandet av hållbarhetsrapporten, ska det anges i rapporten.</p>
6. Kap 13§	Om företaget inte tillämpar någon policy i en eller flera av frågorna i första stycket, ska skälen för detta anges.

Överblick: förslag till ändringar i årsredovisningslagen

Område	Vad ska redovisas: uppgifter avseende hållbarhetsinformation
Miljö	Uppgifter om de aktuella och förutsebara konsekvenserna av företagets verksamhet på: <ul style="list-style-type: none">▶ miljön,▶ hälsa och säkerhet,▶ användning av energi från förnybara och/eller icke-förnybara källor,▶ växthusgasutsläpp,▶ vattenanvändning och▶ luftföroreningar.
Sociala förhållanden och personal	Informationen i rapporten kan avse åtgärder som vidtagits för att säkra: <ul style="list-style-type: none">▶ jämställdhet,▶ tillämpningen av Internationella arbetsorganisationens grundläggande konventioner,▶ arbetsvillkor,▶ social dialog,▶ respekt för arbetstagarnas rätt till information och samråd,▶ respekt för fackföreningars rättigheter,▶ hälsa och säkerhet på arbetsplatsen och▶ dialog med lokala grupper,▶ och/eller åtgärder som vidtagits för att säkerställa skydd och utveckling av dessa grupper.
Respekt för mänskliga rättigheter	Informationen i rapporten kan innehålla information om: <ul style="list-style-type: none">▶ åtgärder för förebyggande av brott mot de mänskliga rättigheterna
Motverkande av korruption	Informationen i rapporten kan innehålla information om: <ul style="list-style-type: none">▶ befintliga styrmedel för bekämpning av korruption och mutor.

Analys av VGRs 2015 årsredovisning mot krav för redovisning av hållbarhetsinformation

Krav i ÅRL	Miljö	Sociala förhållanden och personal	Respekt för mänskliga rättigheter	Motverkande av korruption	Mångfaldspolicy
Affärsmodell (uppdrag)					
Policyer som tillämpas i frågorna (styrdokument och mål)					
Resultat av policyer (indikatorer och utfall)					
Väsentliga risker					
Hantering av riskerna					

- Informationen i ÅR 2015 omfattar de väsentliga upplysningarna för VGRs verksamhet / uppfyller kraven för redovisning av hållbarhetsinformation.
- Informationen i ÅR 2015 omfattar delvis de väsentliga upplysningarna för VGRs verksamhet / uppfyller delvis kraven för redovisning av hållbarhetsinformation. .
- Informationen i ÅR 2015 omfattar inte några upplysningar /uppfyller inte kraven för redovisning av hållbarhetsinformation.
- Ej krav för redovisning av hållbarhetsinformation.

Identifierade gap

Miljö, sociala förhållande och personal

Krav i ÅRL	Miljö	Sociala förhållanden och personal
Affärsmodell (uppdrag / väsentliga frågor)	<u>Kollektivtrafik:</u> <ul style="list-style-type: none"> Utveckla och förstärka samarbetet med kommunerna kring kollektivtrafiken som en strategisk samhällsbyggnadsfråga <u>Miljö:</u> <ul style="list-style-type: none"> Ta fram program för klimatkompensation i Västra Götalandsregionen Beskriva vägen för att nå målet om ett fossiloberoende Västra Götaland 2030 och lyfta frågan till regionstyrelsen 	Folkhälsa och Hälso- och sjukvård <ul style="list-style-type: none"> Uppdragen beskrivs Västra Götalandsregionens medarbetare <ul style="list-style-type: none"> Väsentliga frågor utifrån VGRs roll som betydande arbetsgivare beskrivs
Policyer som tillämpas i frågorna (styrdokument och mål)	<u>Kollektivtrafik:</u> <ul style="list-style-type: none"> Styrdokument: Kollektivtrafiknämndens miljö- och Klimatstrategi Mål: Fler ska välja att resa kollektivt, Kollektivtrafikens miljöpåverkan ska minska <u>Miljö:</u> <ul style="list-style-type: none"> Styrdokument: Miljöprogrammet, Klimatstrategin för Västra Götaland, Strategiska vägval för ett fossiloberoende Västra Götaland 2030 Mål: Västra Götaland oberoende av fossil energi 2030, Egna verksamheter ska vara föregångare i miljöarbetet 	Folkhälsa: <ul style="list-style-type: none"> Mål: Skapa förutsättningar för jämlik hälsa Hälso- och sjukvård: <ul style="list-style-type: none"> Hälsofrämjande arbete ska skapa förutsättningar för bättre hälsa Västra Götalandsregionens medarbetare: <ul style="list-style-type: none"> Kompetensförsörjning och -utveckling Lönebildning, löneskillnader Ledarskap, arbetsmiljö, sjukfrånvaro
Resultat av policyer (Indikatorer och utfall)	<u>Kollektivtrafik:</u> <ul style="list-style-type: none"> Antal resor med kollektivtrafiken, andel fordonskilometer med förnybart drivmedel <u>Miljö:</u> <ul style="list-style-type: none"> Användning av fossil energi i egna verksamheter, Andel ekologiska livsmedel Utfallet på utsläpp av växthusgas i Västra Götaland redovisas Utfallet på områden såsom transporter, energi, produkter och avfall, livsmedel, kemikalier, läkemedel och lustgas redovisas 	Folkhälsa: <ul style="list-style-type: none"> Aktiviteter kopplade till målet Skapa förutsättningar för jämlik hälsa beskrivs Hälso- och sjukvård: <ul style="list-style-type: none"> Aktiviteter kopplade till målet Hälsofrämjande arbete ska skapa förutsättningar för bättre hälsa beskrivs Västra Götalandsregionens medarbetare: <ul style="list-style-type: none"> Utfallet på personalvolym, -struktur samt aktiviteter inom kompetensutveckling Utfallet på medellön och könsfördelning per personalgrupp Utfallet på sjukfrånvaro
Väsentliga risker	<ul style="list-style-type: none"> Redovisningen omfattar kommentarer kring årets utfall. Väsentliga risker beskrivs inte. Det framgår inte heller om en riskanalys genomförts där miljörisker ingår. 	Folkhälsa: <ul style="list-style-type: none"> Utmaningar bl.a. avseende studieavhopp, barn i ekonomisk utsatta hushåll beskrivs men det är svårt att bedöma om dessa är väsentliga risker inom VGRs uppdrag för folkhälsa. Västra Götalandsregionens medarbetare: <ul style="list-style-type: none"> Utmaningar inom bl.a. långsiktig kompetensförsörjning, ledarskap, hälsa- och arbetsmiljö, och sjukfrånvaro beskrivs men det är svårt att bedöma om dessa är väsentliga risker inom VGRs verksamhet eller om en riskanalys genomförts där risker relaterade till personal ingår
Hantering av riskerna	<ul style="list-style-type: none"> Aktiviteter genomförda under årets beskrivs men det är svårt att bedöma om dessa adresserar väsentliga miljörisker inom VGRs verksamhet. 	Folkhälsa och Västra Götalandsregionens medarbetare: <ul style="list-style-type: none"> Aktiviteter för att arbeta med utmaningar inom ovan nämnda områden beskrivs men det är svårt att bedöma om dessa aktiviteter adresserar väsentliga risker inom VGRs verksamhet och uppdrag.

Identifierade gap

Respekt för mänskliga rättigheter, motverkande av korruption, mångfaldspolicy

Krav i ÅRL	Respekt för mänskliga rättigheter	Motverkande av korruption	Mångfaldspolicy
Affärsmodell (uppdrag / väsentliga frågor)	Rättighetsfrågor: <ul style="list-style-type: none"> Följa upp måluppfyllelsen i av regionfullmäktige beslutade handlingsplaner om rättighetsfrågor samt att till regionstyrelsen föreslå åtgärder utifrån denna uppföljning 	Beskrivning av väsentliga frågor / utmaningar för VGR ur säkerhetsperspektiv. Beskrivs i en separat bilaga för ÅR 2015.	<ul style="list-style-type: none"> Ej krav för rapportering
Policyer som tillämpas i frågorna (styrdokument och mål)	Styrdokument: <ul style="list-style-type: none"> Handlingsplan 2013-2015 med den europeiska deklarationen om jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå Handlingsplan för implementering av FN:s konvention om barnets rättigheter i Västra Götalandsregionen 2014-2015 Mål: <ul style="list-style-type: none"> Verksamheterna ska vara tillgängliga för alla Minskad ojämlikhet och diskriminering 	Styrdokument: <ul style="list-style-type: none"> Säkerhetspolicy Regional strategi för säkerhetsarbetet i Västra Götalandsregionens verksamheter 2013-2016 Handlingsplan för oegentligheter Riktlinjer mot korruption, mutor och jäv (på remiss) Mål: <ul style="list-style-type: none"> Sju mål beskrivs i bilagan med fokus på krishantering och säkerhet. Inga mål har direkt koppling till frågor rörande motverkande av korruption. 	<ul style="list-style-type: none"> Framgår ej av ÅR 2015 om en mångfaldspolicy finns, vad målet med policyn är eller hur den har tillämpats under året
Resultat av policyer (Indikatorer och utfall)	Indikatorer <ul style="list-style-type: none"> Andel verksamheter, i egen eller privat regi, som har inventerat minst 90 % av sina enheter i Tillgänglighetsdatabasen Andel förvaltningsledningar och politiker i styrelser och nämnder som genomgått en utbildning i rättighetsbaserat arbete under året 	<ul style="list-style-type: none"> Inga resultat avseende oegentligheter redovisas 	<ul style="list-style-type: none"> Resultatet av mångfaldspolicyn redovisas inte
Väsentliga risker	<ul style="list-style-type: none"> Om det finns risker kopplade till mänskliga rättigheter framgår inte av redovisningen eller om en riskanalys genomförts där perspektivet mänskliga rättigheter ingår. En potentiell risk kan anses vara <i>Bristande tillgänglighet innebär diskriminering och Västra Götalandsregionen har som offentlig organisation ett särskilt ansvar att verksamheten kan användas av, vara begriplig och tillgänglig för alla.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Bilagan innehåller beskrivningar av starka och mindre starka områden samt beskrivning av regiongemensamma risker. I avsnittet om oegentligheter nämns uppföljning av leverantörer som ett utvecklingsområde. Om det finns specifika risker kopplade till korruption i verksamheten eller i leverantörsledet framgår inte tydligt. 	<ul style="list-style-type: none"> Ej krav för rapportering
Hantering av riskerna	<ul style="list-style-type: none"> Hantering av riskerna framgår ej av redovisningen. 	<ul style="list-style-type: none"> Som exempel nämns utvecklingsarbete med att stärka kontrollerna av leverantörer, utbildning och rådgivning hos förvaltningar och bolag, främst inom områdena mutor, jäv och otillåten påverkan. Om dessa aktiviteter adresserar väsentliga risker är svårt att bedöma. 	<ul style="list-style-type: none"> Ej krav för rapportering

Bilaga 1

FNs mål och delmål för hållbar utveckling

FNs mål och delmål för hållbar utveckling

1. Ingen fattigdom

Delmål

- 1.1 Senast 2030 avskaffa den extrema fattigdomen för alla människor överallt. Med extrem fattigdom avses för närvarande människor som lever på mindre än 1,25 US-dollar per dag.
- 1.2 Till 2030 minst halvera den andel män, kvinnor och barn i alla åldrar som lever i någon form av fattigdom enligt nationella definitioner.
- 1.3 Införa nationellt lämpliga system och åtgärder för socialt skydd för alla, inklusive grundskydd, och senast 2030 säkerställa att de omfattar en väsentlig andel av de fattiga och de utsatta.
- 1.4 Senast 2030 säkerställa att alla män och kvinnor, i synnerhet de fattiga och de utsatta, har lika rätt till ekonomiska resurser, tillgång till grundläggande tjänster, möjlighet att äga och kontrollera mark och andra former av egendom samt tillgång till arv, naturresurser, lämplig ny teknik och finansiella tjänster, inklusive mikrokrediter.
- 1.5 Till 2030 bygga upp motståndskraften hos de fattiga och människor i utsatta situationer och minska deras utsatthet och sårbarhet för extrema klimatrelaterade händelser och andra ekonomiska, sociala och miljömässiga chocker och katastrofer.
- 1.a Säkra en betydande resursmobilisering från en mängd olika källor, inklusive genom ökat utvecklingssamarbete, i syfte att ge utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna, tillräckliga och förutsebara medel för att genomföra program och politik för att avskaffa all form av fattigdom.
- 1.b Upprätta sunda policy ramverk på nationell, regional och internationell nivå på grundval av utvecklingsstrategier som stödjer de fattiga och tar hänsyn till jämställdhetsaspekter, för att stödja ökade investeringar i åtgärder för att avskaffa fattigdom.

FNs mål och delmål för hållbar utveckling

2. Ingen hunger

2

Delmål

- 2.1 Senast 2030 avskaffa hunger och garantera alla människor, i synnerhet de fattiga och människor i utsatta situationer, inklusive små barn, tillgång till tillräckligt med säker och näringsrik mat året om.
- 2.2 Senast 2030 avskaffa alla former av undernäring, bland annat genom att senast 2025 nå de internationellt överenskomna målen i fråga om tillväxthämning och undervikt bland barn under fem år, samt tillgodose tonårsflickors, gravida och ammande kvinnors samt äldre personers näringsbehov.
- 2.3 Till 2030 fördubbla jordbrukets produktivitet och inkomster för småskaliga livsmedelsproducenter, i synnerhet kvinnor, ursprungsfolk, familjejordbrukare, boskapsskötande nomader samt fiskare, inklusive genom säker och lika tillgång till mark, andra produktionsresurser och insatsvaror, kunskap, finansiella tjänster och marknader samt möjligheter till förädling och sysselsättning utanför jordbruket.
- 2.4 Senast 2030 uppnå hållbara system för livsmedelsproduktion samt införa motståndskraftiga jordbruksmetoder som ökar produktiviteten och produktionen, som bidrar till att upprätthålla ekosystemen, som stärker förmågan till anpassning till klimatförändringar, extrema väderförhållanden, torka, översvämning och andra katastrofer och som successivt förbättrar mark- och jordkvaliteten.
- 2.5 Senast 2020 upprätthålla den genetiska mångfalden av fröer, odlade växter, produktionsdjur och tamdjur samt deras besläktade vilda arter, bland annat med hjälp av välskötta och diversifierade frö- och växtbanker på nationell, regional och internationell nivå. Främja tillträde till samt rimlig och rättvis fördelning av de fördelar som uppstår vid användning av genetiska resurser och därmed förknippad traditionell kunskap, i enlighet med internationella avtal.
- 2.a Öka investeringarna, bland annat genom stärkt internationellt samarbete, i infrastruktur på landsbygden, forsknings- och rådgivningstjänster för jordbruket, teknikutveckling samt genbanker för växter och husdjur i syfte att öka jordbrukets produktionskapacitet i utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna.
- 2.b Korrigera och förhindra handelsbegränsningar och snedvridningar på världsmarknaderna för jordbruksprodukter, inklusive genom att parallellt avskaffa alla former av exportsubventioner inom jordbruket liksom alla exportåtgärder med motsvarande verkan, i enlighet med mandatet för Doharundan.
- 2.c Vidta åtgärder för att säkerställa väl fungerande marknader och derivatmarknader för jordbruksråvaror. Underlätta tillgången till aktuell marknadsinformation, inklusive om livsmedelsreserver, i syfte att bidra till att begränsa extrema svängningar i livsmedelspriser

FNs mål och delmål för hållbar utveckling

3. Hälsa och välbefinnande

3

Delmål

- 3.1 Till 2030 minska mödradödligheten i världen till mindre än 70 dödsfall per 100 000 förlossningar med levande barn.
- 3.2 Senast 2030 säkerställa att inga spädbarn eller barn under fem år dör av orsaker som hade kunnat förebyggas. Alla länder bör sträva efter att minska den neonatala dödligheten till högst tolv dödsfall per 1 000 levande födda och dödligheten bland barn under fem år till högst 25 dödsfall per 1 000 levande födda.
- 3.3 Senast 2030 utrota epidemierna av aids, tuberkulos, malaria och försummade tropiska sjukdomar samt bekämpa hepatit, vattenburna sjukdomar och andra smittsamma sjukdomar.
- 3.4 Till 2030 genom förebyggande insatser och behandling minska det antal människor som dör i förtid av icke smittsamma sjukdomar med en tredjedel samt främja psykisk hälsa och välbefinnande.
- 3.5 Stärka insatserna för att förebygga och behandla drogmissbruk, inklusive narkotikamissbruk och skadligt alkoholbruk.
- 3.6 Till 2020 halvera antalet dödsfall och skador i trafikolyckor i världen.
- 3.7 Senast 2030 säkerställa att alla har tillgång till sexuell och reproduktiv hälsovård, inklusive familjeplanering, information och utbildning, och att reproduktiv hälsa integreras i nationella strategier och program.
- 3.8 Åstadkomma allmän hälso- och sjukvård för alla, som även skyddar mot ekonomisk risk, tillgång till grundläggande hälso- och sjukvård av god kvalitet liksom tillgång till säkra, effektiva och ekonomiskt överkomliga grundläggande läkemedel och vaccin av god kvalitet.
- 3.9 Till 2030 väsentligt minska antalet döds- och sjukdomsfall till följd av skadliga kemikalier samt föroreningar och kontaminering av luft, vatten och mark.
- 3.a Stärka genomförandet av Världshälsoorganisationens ramkonvention om tobakskontroll i alla länder, där så är lämpligt.
- 3.b Stödja forskning om och utveckling av vaccin och läkemedel mot de smittsamma och icke-smittsamma sjukdomar som i första hand drabbar utvecklingsländer. Sörja för tillgång till ekonomiskt överkomliga grundläggande läkemedel och vaccin, i enlighet med Doha-deklarationen om TRIPS-avtalet och folkhälsa, i vilken det bekräftas att utvecklingsländerna har rätt att fullt ut utnyttja den flexibilitet som avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter erbjuder för att skydda folkhälsan och, framför allt, säkerställa att alla har tillgång till läkemedel.
- 3.c Väsentligt stärka finansieringen av hälso- och sjukvården liksom insatserna för att rekrytera, utveckla, utbilda och behålla hälso- och sjukvårdspersonal i utvecklingsländerna, särskilt i de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling.
- 3.d Stärka alla länders, i synnerhet utvecklingsländernas, kapacitet när det gäller tidig varning, riskreducering och hantering av nationella och globala hälsorisker.

FNs mål och delmål för hållbar utveckling

4. God utbildning för alla

Delmål

- 4.1 Senast 2030 säkerställa att alla flickor och pojkar fullbordar avgiftsfri och likvärdig grundskole- och gymnasieutbildning av god kvalitet som leder till relevanta och ändamålsenliga kunskaper.
- 4.2 Senast 2030 säkerställa att alla flickor och pojkar har tillgång till förskola av god kvalitet som ger omvårdnad och förbereder dem för att börja grundskolan.
- 4.3 Senast 2030 säkerställa alla kvinnor och män lika tillgång till yrkesutbildning och eftergymnasial utbildning, inklusive högskoleutbildning, av god kvalitet till en överkomlig kostnad.
- 4.4 Till 2030 väsentligen öka det antal ungdomar och vuxna som har relevanta färdigheter, däribland tekniska färdigheter och yrkeskunnande, för sysselsättning, anständigt arbete och entreprenörskap.
- 4.5 Senast 2030 avskaffa skillnaderna mellan könen inom utbildningsområdet och säkerställa lika tillgång till utbildning och yrkesutbildning på alla nivåer för utsatta personer, inklusive personer med funktionsnedsättning, ursprungsfolk och barn som lever under utsatta förhållanden.
- 4.6 Senast 2030 säkerställa att alla ungdomar och en väsentlig andel av alla vuxna - både män och kvinnor - lär sig läsa, skriva och räkna.
- 4.7 Senast 2030 säkerställa att alla studerande får de kunskaper och färdigheter som behövs för att främja en hållbar utveckling, bland annat genom utbildning för hållbar utveckling och hållbara livsstilar, mänskliga rättigheter, jämställdhet, främjande av en kultur av fred, icke-våld och globalt medborgarskap samt värdesättande av kulturell mångfald och kulturens bidrag till hållbar utveckling.
- 4.a Bygga och förbättra utbildningsmiljöer som är anpassade för barn och personer med funktionsnedsättning, samt tar hänsyn till jämställdhetsaspekter och därmed erbjuder en trygg, fredlig, inkluderande och ändamålsenlig lärandemiljö för alla.
- 4.b Till 2020 väsentligen öka antalet stipendier i världen som kan sökas av personer från utvecklingsländer, i synnerhet de minst utvecklade länderna, små önationer under utveckling och afrikanska länder, för studier inom högre utbildning, inklusive yrkesutbildning samt informations- och kommunikationstekniska, tekniska, ingenjörsvetenskapliga och naturvetenskapliga program, i utvecklade länder och andra utvecklingsländer.
- 4.c Till 2030 väsentligen öka tillgången på utbildade lärare, bland annat genom internationellt samarbete kring lärarutbildning i utvecklingsländerna, särskilt de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling.

FNs mål och delmål för hållbar utveckling

5. Jämställdhet

Delmål

- 5.1 Avskaffa alla former av diskriminering av alla kvinnor och flickor överallt.
- 5.2 Avskaffa alla former av våld mot alla kvinnor och flickor i det offentliga och privata rummet, inklusive människohandel, sexuellt utnyttjande och andra typer av exploatering.
- 5.3 Avskaffa alla skadliga sedvänjor, såsom barnäktenskap, tidiga äktenskap och tvångsäktenskap samt kvinnlig könsstympning.
- 5.4 Erkänna och värdesätta obetalt omsorgs- och hushållsarbete genom att tillhandahålla offentliga tjänster, infrastruktur och socialt skydd samt genom att främja delat ansvar inom hushållet och familjen, i enlighet med vad som är nationellt lämpligt.
- 5.5 Tillförsäkra kvinnor fullt och faktiskt deltagande och lika möjligheter till ledarskap på alla beslutsnivåer i det politiska, ekonomiska och offentliga livet.
- 5.6 Säkerställa allmän tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och reproduktiva rättigheter i enlighet med överenskommelserna i handlingsprogrammet från den internationella konferensen om befolkning och utveckling, Pekingplattformen samt slutdokumenten från respektive översynskonferenser.
 - 5.a Genomföra reformer för att ge kvinnor lika rätt till ekonomiska resurser, möjlighet att äga och kontrollera mark och andra former av egendom samt tillgång till finansiella tjänster, arv och naturresurser, i enlighet med nationell lagstiftning.
 - 5.b Öka användningen av gynnsam teknik, i synnerhet informations- och kommunikationsteknik, för att främja kvinnors egenmakt.
 - 5.c Anta och stärka välgrundad politik och genomförbar lagstiftning för att främja jämställdhet och öka alla kvinnors och flickors egenmakt på alla nivåer.

FNs mål och delmål för hållbar utveckling

6. Rent vatten och sanitet

Delmål

6.1 Senast 2030 uppnå allmän och rättvis tillgång till säkert och ekonomiskt överkomligt dricksvatten för alla.

6.2 Senast 2030 säkerställa att alla har tillgång till fullgod och rättvis sanitet och hygien och att ingen behöver uträta sina behov utomhus. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt behoven hos kvinnor och flickor samt människor i utsatta situationer.

6.3 Till 2030 förbättra vattenkvaliteten genom att minska föroreningar, stoppa dumpning och minimera utsläpp av farliga kemikalier och material, halvera andelen obehandlat avloppsvatten och väsentligt öka återvinningen och en säker återanvändning globalt.

6.4 Till 2030 väsentligt effektivisera vattenanvändningen inom alla sektorer samt säkerställa hållbara uttag och en hållbar försörjning med sötvatten för att angripa vattenbristen och väsentligt minska det antal människor som lider av vattenbrist.

6.5 Senast 2030 genomföra en integrerad förvaltning av vattenresurser på alla nivåer, när så är lämpligt genom gränsöverskridande samarbete.

6.6 Senast 2020 skydda och återställa de vattenrelaterade ekosystemen, däribland berg, skogar, våtmarker, floder, akviferer och sjöar.

6.a Till 2030 utöka det internationella samarbetet och stödet för kapacitetsuppbyggnad till utvecklingsländerna inom vatten- och sanitetsrelaterade verksamheter och program, inklusive genom tekniker för vatteninsamling, avsaltning, vattneffektivitet, rening av avloppsvatten, återvinning och återanvändning.

6.b Stödja och stärka lokalsamhällenas deltagande i arbetet med att förbättra vatten- och sanitetshanteringen.

FNs mål och delmål för hållbar utveckling

7. Hållbar energi för alla

Delmål

7.1 Senast 2030 säkerställa allmän tillgång till ekonomiskt överkomliga, tillförlitliga och moderna energitjänster.

● 7.2 Till 2030 väsentligen öka andelen förnybar energi i den globala energimixen.

● 7.3 Till 2030 fördubbla den globala förbättringstakten vad gäller energieffektivitet.

7.a Till 2030 stärka det internationella samarbetet för att underlätta tillgång till forskning och teknik inom ren energi, inklusive förnybar energi, energieffektivitet samt avancerad och renare fossilbränslebaserad teknik, samt främja investeringar i energiinfrastruktur och ren energiteknik.

7.b Till 2030 bygga ut infrastrukturen och uppgradera tekniken för att leverera moderna och hållbara energitjänster till alla i utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling.

FNs mål och delmål för hållbar utveckling

8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Delmål

- 8.1 Upprätthålla ekonomisk tillväxt per capita i enlighet med nationella förhållanden och i synnerhet en BNP-tillväxt på minst 7 procent per år i de minst utvecklade länderna.
- 8.2 Uppnå högre ekonomisk produktivitet genom diversifiering, teknisk uppgradering och innovation, bland annat genom att fokusera på sektorer med högt förädlingsvärde och hög arbetsintensitet.
- 8.3 Främja utvecklingsinriktad politik som stödjer produktiv verksamhet, skapande av anständiga arbetstillfällen, företagande, kreativitet och innovation samt uppmuntra att mikroföretag liksom små och medelstora företag växer och blir en del av den formella ekonomin, bland annat genom tillgång till finansiella tjänster.
- 8.4 Fram till 2030 successivt förbättra den globala resurseffektiviteten i konsumtionen och produktionen samt sträva efter att bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och miljöförstöring, i enlighet med det tioåriga ramverket för hållbar konsumtion och produktion, med de utvecklade länderna i täten.
- 8.5 Senast 2030 uppnå full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla kvinnor och män, inklusive ungdomar och personer med funktionsnedsättning, samt lika lön för likvärdigt arbete.
- 8.6 Till 2020 väsentligt minska den andel ungdomar som varken arbetar eller studerar.
- 8.7 Vidta omedelbara och effektiva åtgärder för att avskaffa tvångsarbete, modernt slaveri och människohandel och säkra att de värsta formerna av barnarbete, inklusive rekrytering och användning av barnsoldater, förbjuds och upphör. Avskaffa alla former av barnarbete senast 2025.
- 8.8 Skydda arbetstagarnas rättigheter och främja en trygg och säker arbetsmiljö för alla arbetstagare, inklusive arbetskraftsinvandrare, i synnerhet kvinnliga migranter, och människor i otrygga anställningar.
- 8.9 Senast 2030 utarbeta och genomföra politik för hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter.
- 8.10 Stärka de inhemska finansinstitutens kapacitet att främja och utöka tillgången till bank- och försäkringstjänster samt finansiella tjänster för alla.
- 8.a Öka det handelsrelaterade stödet (Aid for Trade) till utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna, bland annat genom det förstärkta integrerade ramverket för handelsrelaterat tekniskt bistånd till de minst utvecklade länderna (Enhanced Integrated Framework for Trade-related technical Assistance to Least Developed Countries).
- 8.b Senast 2020 utarbeta och börja tillämpa en global strategi för ungdomssysselsättning samt genomföra Internationella arbetsorganisationens globala sysselsättningspakt.

FNs mål och delmål för hållbar utveckling

9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Delmål

- 9.1 Bygga ut tillförlitlig, hållbar och motståndskraftig infrastruktur av hög kvalitet, inklusive regional och gränsöverskridande infrastruktur, för att stödja ekonomisk utveckling och människors välbefinnande, med fokus på ekonomiskt överkomlig och rättvis tillgång för alla.
- 9.2 Verka för en inkluderande och hållbar industrialisering. Till 2030 avsevärt öka industrins andel av sysselsättning och BNP, i enlighet med nationella förhållanden, och fördubbla denna andel i de minst utvecklade länderna.
- 9.3 Öka tillgången för småskaliga industriföretag och andra företag, i synnerhet i utvecklingsländerna, till finansiella tjänster, inklusive överkomliga krediter, samt deras integrering i värdekedjor och marknader.
- 9.4 Till 2030 rusta upp infrastrukturen och anpassa industrin för att göra dem hållbara, med effektivare resursanvändning och fler rena och miljövänliga tekniker och industriprocesser. Alla länder vidtar åtgärder i enlighet med sina respektive förutsättningar.
- 9.5 Förbättra den vetenskapliga forskningen och industrisektorernas tekniska kapacitet i alla länder, i synnerhet utvecklingsländerna, bland annat genom att till 2030 uppmuntra innovation och väsentligt öka det antal personer som arbetar med forskning och utveckling per 1 miljon människor liksom de offentliga och privata utgifterna för forskning och utveckling.
- 9.a Främja utbyggnad av hållbar och motståndskraftig infrastruktur i utvecklingsländerna genom ökat finansiellt, teknologiskt och tekniskt stöd till afrikanska länder, de minst utvecklade länderna, kustlösa utvecklingsländer och små önationer under utveckling.
- 9.b Stödja inhemsk teknikutveckling, forskning och innovation i utvecklingsländerna, inklusive genom att säkerställa en gynnsam policymiljö för exempelvis industriell diversifiering och förädling av råvaror.
- 9.c Väsentligt öka tillgången till informations- och kommunikationsteknik samt eftersträva allmän och ekonomiskt överkomlig tillgång till internet i de minst utvecklade länderna senast 2020.

FNs mål och delmål för hållbar utveckling

10. Minskad ojämlikhet

Delmål

- 10.1 Till 2030 successivt uppnå och upprätthålla en inkomstillväxt högre än det nationella genomsnittet för de 40 procent av befolkningen som har lägst inkomst.
- 10.2 Till 2030 möjliggöra och verka för att alla människor, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.
- 10.3 Säkerställa lika möjligheter och minska förekomsten av ojämlika utfall, bland annat genom att avskaffa diskriminerande lagstiftning, politik och praxis och främja lagstiftning, politik och åtgärder av lämpligt slag i detta hänseende.
- 10.4 Besluta om politik, särskilt finans-, löne- och socialskyddspolitik, och successivt uppnå ökad jämlikhet.
- 10.5 Förbättra regleringen och övervakningen av globala finansmarknader och finansinstitut samt stärka genomförandet av sådana regleringar.
- 10.6 Säkra stärkt representation och röst till utvecklingsländer i beslutsfattandet i globala internationella ekonomiska och finansiella institutioner i syfte att göra dessa mer effektiva, trovärdiga, ansvarsskyldiga och legitima.
- 10.7 Underlätta en ordnad, säker, reglerad och ansvarsfull migration och rörlighet av personer, inklusive genom planerad och väl fungerande migrationspolitik.
- 10.a Genomföra principen om särskild och differentierad behandling för utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna, i enlighet med Världshandelsorganisationens avtal.
- 10.b Uppmuntra offentligt utvecklingsbistånd och finansiella flöden, inklusive utländska direktinvesteringar, till de stater där behovet är som störst, i synnerhet de minst utvecklade länderna, afrikanska länder, små önationer under utveckling samt kustlösa utvecklingsländer, i enlighet med deras nationella planer och program.
- 10.c Senast 2030 minska transaktionskostnaderna för migranternas remitteringar till mindre än 3 procent samt avskaffa remitteringskorridorer där kostnaderna överstiger 5 procent.

FNs mål och delmål för hållbar utveckling

11. Hållbara städer och samhällen

11

Delmål

11.1 Senast 2030 säkerställa tillgång för alla till fullgoda, säkra och ekonomiskt överkomliga bostäder och grundläggande tjänster samt rusta upp slumområden.

11.2 Senast 2030 tillhandahålla tillgång till säkra, ekonomiskt överkomliga, tillgängliga och hållbara transportsystem för alla. Förbättra trafiksäkerheten, särskilt genom att bygga ut kollektivtrafiken, med särskild uppmärksamhet på behoven hos människor i utsatta situationer, kvinnor, barn, personer med funktionsnedsättning samt äldre personer.

11.3 Till 2030 verka för en inkluderande och hållbar urbanisering samt förbättra kapaciteten för deltagandebaserad, integrerad och hållbar planering och förvaltning av bosättningar i alla länder.

11.4 Stärka insatserna för att skydda och trygga världens kultur- och naturarv.

11.5 Till 2030 väsentligt minska antalet dödsfall och antalet människor som drabbas av katastrofer, inklusive vattenrelaterade katastrofer. Även tillse att de direkta ekonomiska förlusterna till följd av sådana katastrofer, i form av lägre global BNP, minskar väsentligt. Särskilt fokus bör ligga på att skydda de fattiga och människor i utsatta situationer.

11.6 Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall.

11.7 Senast 2030 tillhandahålla universell tillgång till säkra, inkluderande och tillgängliga grönområden och offentliga platser, i synnerhet för kvinnor och barn, äldre personer och personer med funktionsnedsättning.

11.a Främja positiva ekonomiska, sociala och miljömässiga kopplingar mellan stadsområden, stadsnära områden och landsbygdsområden genom att stärka den nationella och regionala utvecklingsplaneringen.

11.b Till 2020 väsentligen öka det antal städer och samhällen som antar och genomför integrerade strategier och planer för inkludering, resurseffektivitet, begränsning av och anpassning till klimatförändringarna och motståndskraft mot katastrofer samt utveckla och genomföra, i linje med Sendai-ramverket för katastrofriskreducering 2015-2030, en samlad katastrofriskhantering på alla nivåer.

11.c Stödja de minst utvecklade länderna, inklusive genom finansiellt och tekniskt bistånd, att bygga hållbara och motståndskraftiga byggnader av lokala material.

FNs mål och delmål för hållbar utveckling

12. Hållbar konsumtion och produktion

12

Delmål

- 12.1 Genomföra det tioåriga ramverket för hållbara konsumtions- och produktionsmönster*. Alla länder vidtar åtgärder, med de utvecklade länderna i täten och med hänsyn tagen till utvecklingsländernas utveckling och förutsättningar.
- 12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser.
- 12.3 Till 2030, halvera det globala matsvinnet per person i butik- och konsumentledet, och minska matsvinnet längs hela livsmedelskedjan, även förlusterna efter skörd.
- 12.4 Senast 2020 uppnå miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel, i enlighet med överenskomna internationella ramverket, samt avsevärt minska utsläppen av dem i luft, vatten och mark i syfte att minimera deras negativa konsekvenser för människors hälsa och miljön.
- 12.5 Till 2030 väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.
- 12.6 Uppmuntra företag, särskilt stora och multinationella företag, att införa hållbara metoder och att integrera hållbarhetsinformation i sin rapporteringscykel.
- 12.7 Främja hållbara offentliga upphandlingsmetoder, i enlighet med nationell politik och nationella prioriteringar.
- 12.8 Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den information och medvetenhet som behövs för en hållbar utveckling och livsstilar i harmoni med naturen.
- 12.a Stödja utvecklingsländerna att stärka sin vetenskapliga och tekniska kapacitet att utvecklas i riktning mot mer hållbara konsumtions- och produktionsmönster.
- 12.b Utveckla och genomföra verktyg för att övervaka hur en hållbar utveckling påverkar en hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter.
- 12.c Rationalisera ineffektiva subventioner av fossila bränslen som uppmuntrar till slösaktig konsumtion genom att undanröja snedvridningar på marknaden, i enlighet med nationella förhållanden. Detta kan till exempel omfatta att omstrukturera beskattningen och avveckla eventuella skadliga subventioner för att avspegla deras effekter på miljön. En sådan politik måste ta full hänsyn till utvecklingsländernas särskilda behov och förhållanden och minimera eventuella negativa effekter på deras utveckling på ett sätt som skyddar de fattiga och de berörda samhällena.

*The 10-year framework of programmes on sustainable consumption and production patterns (10YFP) is a global framework of action to enhance international cooperation to accelerate the shift towards sustainable consumption and production (SCP) in both developed and developing countries. <http://www.unep.org/10yfp>

FNs mål och delmål för hållbar utveckling

13. Bekämpa klimatförändringen

13

Delmål

- 13.1 Stärka motståndskraften mot och förmågan till anpassning till klimatrelaterade faror och naturkatastrofer i alla länder.
- 13.2 Integrera klimatåtgärder i politik, strategier och planering på nationell nivå.
- 13.3 Förbättra utbildningen, medvetenheten och den mänskliga och institutionella kapaciteten vad gäller begränsning av klimatförändringarna, klimatanpassning, begränsning av klimatförändringarnas konsekvenser samt tidig varning.
 - 13.a Fullfölja det åtagande som de utvecklade länder som är parter i Förenta Nationernas ramkonvention om klimatförändringar gjort gällande en målsättning att till 2020 gemensamt mobilisera 100 miljarder US-dollar årligen från alla typer av källor för att tillgodose utvecklingsländernas behov vad gäller meningsfulla begränsningsåtgärder och insyn i genomförandet samt så snart som möjligt finansiera och operationalisera den gröna klimatfonden fullt ut.
 - 13.b Främja mekanismer för att höja förmågan till effektiv klimatrelaterad planering och förvaltning i de minst utvecklade länderna, med särskilt fokus på kvinnor, ungdomar samt lokala och marginaliserade samhällen.

FNs mål och delmål för hållbar utveckling

14. Hav och marina resurser

Delmål

- 14.1 Till 2025 förebygga och avsevärt minska alla slags föroreningar i havet, i synnerhet från landbaserad verksamhet, inklusive marint skräp och tillförsel av näringsämnen.
 - 14.2 Senast 2020 förvalta och skydda marina och kustnära ekosystem på ett hållbart sätt för att undvika betydande negativa konsekvenser, bland annat genom att stärka deras motståndskraft, samt vidta åtgärder för att återställa dem i syfte att uppnå friska och produktiva hav.
 - 14.3 Minimera och åtgärda med havsförsurningens konsekvenser, bland annat genom ökat vetenskapligt samarbete på alla nivåer.
 - 14.4 Senast 2020 införa en effektiv fångstreglering och stoppa överfiske, olagligt, orapporterat och oreglerat fiske liksom destruktiva fiskemetoder samt genomföra vetenskapligt baserade förvaltningsplaner i syfte att återställa fiskbestånden så snabbt som möjligt, åtminstone till de nivåer som kan producera maximalt hållbart uttag, fastställt utifrån deras biologiska egenskaper.
 - 14.5 Senast 2020 skydda minst 10 procent av kust- och havsområdena, i överensstämmelse med nationell och internationell rätt och på grundval av bästa tillgängliga vetenskapliga rön.
 - 14.6 Senast 2020 förbjuda vissa former av fiskesubventioner som bidrar till överkapacitet och överfiske, avskaffa subventioner som bidrar till olagligt, orapporterat och oreglerat fiske och avstå från att införa nya sådana subventioner, med erkännande av att en ändamålsenlig och effektiv särskild och differentierad behandling av utvecklingsländerna och de minst utvecklade länderna bör vara en integrerad del av förhandlingarna om fiskesubventioner i Världshandelsorganisationen.[1]
 - 14.7 Till 2030 öka den ekonomiska nyttan för små önationer under utveckling och de minst utvecklade länderna av ett hållbart nyttjande av marina resurser, bland annat genom en hållbar förvaltning av fiske, vattenbruk och turism.
 - 14.a Öka den vetenskapliga kunskapen, utveckla forskningskapaciteten och överföra havsteknik, med hänsyn tagen till den mellanstatliga oceanografiska kommissionens kriterier och riktlinjer för överföring av havsteknik (Criteria and Guidelines on the Transfer of Marine Technology), i syfte att skapa friskare hav och öka den marina biologiska mångfaldens bidrag till utvecklingen i utvecklingsländerna, i synnerhet i små önationer under utveckling och de minst utvecklade länderna.
 - 14.b Säkerställa tillträde för småskaliga icke-industriella fiskare till marina resurser och marknader.
 - 14.c Stärka bevarandet och hållbart nyttjande av haven och havsresurserna genom att genomföra internationell rätt, såsom den kommer till uttryck i Förenta Nationernas havsrättskonvention (UNCLOS), som utgör den rättsliga ramen för bevarande och hållbart nyttjande av hav och havsresurser, vilket erinras om i punkt 158 i slutdokumentet The Future We Want från Förenta Nationernas konferens om hållbar utveckling (Rio+20).
- [1] Med beaktande av pågående förhandlingar i Världshandelsorganisationen, utvecklingsagendan från Doha och mandatet från ministermötet i Hongkong.

FNs mål och delmål för hållbar utveckling

15. Ekosystem och biologisk mångfald

Delmål

- 15.1 Till 2020 bevara, återställa och hållbart använda ekosystem på land och i sötvatten och deras ekosystemtjänster, särskilt skogar, våtmarker, berg och torra områden, i enlighet med de skyldigheter som anges i internationella överenskommelser.
- 15.2 Till 2020 främja genomförandet av hållbart brukande av alla typer av skogar, stoppa avskogningen, återställa utarmade skogar och kraftigt öka nybeskogningen och återbeskogningen i hela världen.
- 15.3 Till 2030 bekämpa ökenspridning, återställa förstörd mark och jord, inklusive mark som drabbats av ökenspridning, torka och översvämningar, samt sträva efter att uppnå en värld utan nettoförstöring av mark.
- 15.4 Senast 2030 säkerställa att bevara bergsekosystemen, inklusive deras biologiska mångfald, i syfte att öka deras förmåga att producera nytta som behövs för en hållbar utveckling.
- 15.5 Vidta omedelbara och betydande åtgärder för att minska förstörelsen av naturliga livsmiljöer, hejda förlusten av biologisk mångfald och senast 2020 skydda och förebygga utrotning av hotade arter.
- 15.6 Främja en rimlig och rättvis fördelning av den nytta som uppstår vid användning av genetiska resurser samt lämpligt tillträde till sådana resurser, i enlighet med internationella avtal.
- 15.7 Vidta omedelbara åtgärder för att stoppa tjuvjakt på och handel med skyddade djur- och växtarter och inrikta åtgärderna på både utbudet av och efterfrågan på olagliga produkter från vilda djur och växter.
- 15.8 Senast 2020 införa åtgärder för att förhindra införseln av invasiva främmande arter och avsevärt minska deras påverkan på land- och vattensystem samt kontrollera eller utrota prioriterade arter.
- 15.9 Senast 2020 integrera ekosystemens och den biologiska mångfaldens värden i nationella och lokala planerings- och utvecklingsprocesser, strategier för fattigdomsminskning samt räkenskaper.
- 15.a Mobilisera och väsentligt öka de finansiella resurserna från alla källor för att bevara och hållbart nyttja den biologiska mångfalden och ekosystemen.
- 15.b Mobilisera betydande resurser från alla källor och på alla nivåer för att finansiera hållbart brukande av skogar och ge utvecklingsländerna lämpliga incitament att utveckla ett sådant bruk, inklusive för bevarande och återbeskogning.
- 15.c Öka det globala stödet till insatser för att bekämpa tjuvjakt på och illegal handel med skyddade arter, inklusive genom att öka möjligheterna till en hållbar försörjning i lokalsamhällena.

FNs mål och delmål för hållbar utveckling

16. Fredliga och inkluderande samhällen

16

Delmål

- 16.1 Avsevärt minska alla former av våld och dödligt våld överallt.
- 16.2 Eliminera övergrepp, utnyttjande, människohandel och alla former av våld eller tortyr mot barn.
- 16.3 Främja rättssäkerheten på nationell och internationell nivå samt säkerställa lika tillgång till rättvisa för alla.
- 16.4 Till 2030 avsevärt minska de olagliga finansiella flödena och vapenflödena, öka möjligheterna att återvinna och återfå stulna tillgångar samt bekämpa alla former av organiserad brottslighet.
- 16.5 Väsentligt minska alla former av korruption och mutor.
- 16.6 Bygga upp effektiva och transparenta institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.
- 16.7 Säkerställa ett lyhört, inkluderande, deltagandebaserat och representativt beslutsfattande på alla nivåer.
- 16.8 Utvidga och stärka utvecklingsländernas deltagande i institutionerna för global styrning.
- 16.9 Senast 2030 tillhandahålla juridisk identitet för alla, inklusive födelseregistrering.
- 16.10 Säkerställa allmän tillgång till information och skydda grundläggande friheter, i enlighet med nationell lagstiftning och internationella avtal.
- 16.a Stärka berörda nationella institutioner, bland annat genom internationellt samarbete, i syfte att bygga upp kapacitet på alla nivåer, i synnerhet i utvecklingsländerna, för att förebygga våld och bekämpa terrorism och brottslighet.
- 16.b Verka för och genomdriva icke-diskriminerande lagstiftning och politik för en hållbar utveckling.

FNs mål och delmål för hållbar utveckling

17. Genomförande och globalt partnerskap

17

Delmål

Finansiering

17.1 Stärka den inhemska resursmobiliseringen, inklusive genom internationellt stöd till utvecklingsländerna, för att förbättra den inhemska kapaciteten att ta upp skatter och andra intäkter.

17.2 De utvecklade länderna ska fullt ut fullfölja sina åtaganden i fråga om offentligt utvecklingsbistånd, inklusive många utvecklade länders åtagande att nå målet att ge 0,7 procent av BNI till utvecklingsländer och 0,15-0,20 procent av BNI till de minst utvecklade länderna. De länder som ger offentligt utvecklingsbistånd uppmanas att överväga att fastställa ett mål om att ge minst 0,20 procent av BNI till de minst utvecklade länderna.

17.3 Mobilisera additionella finansiella resurser till utvecklingsländerna från många olika källor.

17.4 Bistå utvecklingsländerna att uppnå en långsiktigt hållbar skuldsättning genom en samordnad politik som syftar till att, när så är lämpligt, främja skuldfinansiering, skuldlettning och skuldstrukturering samt åtgärda kraftigt skuldtungda fattiga länders utlandsskuld för att minska skuldbördan.

17.5 Anta och genomföra investeringsfrämjande regleringar för de minst utvecklade länderna.

Teknologi

17.6 Stärka nord-syd-samarbetet, syd-syd-samarbetet och det regionala och internationella trepartssamarbetet kring och tillgången till vetenskap, teknik och innovation samt öka kunskapsutbytet på gemensamt överenskomna villkor, inklusive genom förbättrad samordning mellan befintliga mekanismer, i synnerhet på FN-nivå, och genom en global mekanism för teknikfrämjande.

17.7 Främja utveckling, överföring och spridning av miljövänlig teknik till utvecklingsländerna på gynnsamma villkor, inklusive koncessions- och förmånsvillkor, på villkor som överenskomits mellan parterna.

17.8 Senast 2017 fullt ut operationaliserat teknikbanken och mekanismen för kapacitetsuppbyggnad inom vetenskap, teknik och innovation för de minst utvecklade länderna samt öka användningen av gynnsam teknik, i synnerhet informations- och kommunikationsteknik.

Kapacitetsuppbyggnad

17.9 Öka det internationella stödet för genomförande av effektiv och riktad kapacitetsuppbyggnad i utvecklingsländerna till stöd för nationella planer för att genomföra alla målen för hållbar utveckling, inklusive genom samarbete nord-syd och syd-syd samt trepartssamarbete.

FNs mål och delmål för hållbar utveckling

17. Genomförande och globalt partnerskap

17

Delmål

Handel

17.10 Främja ett universellt, regelbaserat, öppet, icke-diskriminerande och rättvist multilateralt handelssystem inom ramen för Världshandelsorganisationen, inklusive genom att slutföra förhandlingarna enligt utvecklingsagendan från Doha.

17.11 Avsevärt öka utvecklingsländernas export, i synnerhet i syfte att fördubbla de minst utvecklade ländernas andel av den globala exporten till 2020.

17.12 Se till att alla de minst utvecklade länderna inom fastställda tidsramar bereds varaktigt tull- och kvotfritt marknadstillträde, i överensstämmelse med Världshandelsorganisationens beslut, inklusive genom att säkerställa att preferentiella ursprungsregler som gäller för import från de minst utvecklade länderna är genomblickbara och enkla, samt bidra till att underlätta marknadstillträde.

Systemfrågor: Politisk och institutionell samstämmighet

17.13 Öka den makroekonomiska stabiliteten i världen, bland annat genom politisk samordning och samstämmig politik.

17.14 Föra en mer samstämmig politik för hållbar utveckling.

17.15 Respektera varje lands politiska handlingsutrymme och ledarskap att fastställa och genomföra politik för fattigdomsutrotning och hållbar utveckling.

Systemfrågor: Partnerskap mellan flera parter

17.16 Stärka det globala partnerskapet för hållbar utveckling och komplettera det med partnerskap mellan flera parter som mobiliserar och utbyter kunskap, expertis, teknik och finansiella resurser, för att bidra till att målen för hållbar utveckling nås i alla länder, i synnerhet utvecklingsländer.

17.17 Uppmuntra och främja effektiva offentliga och offentlig-privata partnerskap samt partnerskap inom det civila samhället vilka bygger på erfarenheterna från andra partnerskap och deras finansieringsstrategier.

Systemfrågor: Data, övervakning och ansvarsskyldighet

17.18 Till 2020 öka stödet för kapacitetsuppbyggnad till utvecklingsländerna, inklusive de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling, för att avsevärt öka tillgången på aktuella och tillförlitliga uppgifter av hög kvalitet, uppdelade efter inkomst, kön, ålder, ras, etnicitet, migrationsstatus, funktionsnedsättning, geografisk plats och andra nationellt relevanta aspekter.

17.19 Till 2030 bygga vidare på befintliga initiativ för att utveckla mått på framsteg som görs mot hållbar utveckling som kompletterar BNP samt stödja uppbyggnad av statistisk kapacitet i utvecklingsländerna.

Källförteckning

Styrdokument antagna av regionfullmäktige

Budget 2016

Arkivreglemente för Västra Götalandsregionen

Bolagspolicy

Finansiell strategi

Handlingsplan för implementering av CEMR-deklarationen

Handlingsplan för implementering av FN:s konvention om barnets rättigheter i Västra Götalandsregionen år 2013-2014

Hälso- och sjukvårdens utvecklingsstrategi

Inköpspolicy

Internationell policy

IS/IT-strategi

Klimatstrategi

Kommunikationspolicy

Kompetensförsörjningspolicy

Krav- och kvalitetsbok för VG Primärvård 2013

Krishanteringsplan

Kulturstrategi

Lönpolicy

Maritim strategi för Västra Götaland

Miljöpolicy

Miljöprogram 2014-2016

Personalvision 2021

Policy för föreningsbidrag

Policy för hälsa och arbetsmiljö

Policy för jämställdhet och mångfald

Policy för mänskliga rättigheter

Regional plan för transportinfrastruktur i Västra Götaland 2014-2018

Regional strategi för säkerhetsarbetet i Västra Götalandsregionen 2013-2016

Regional utvecklingsplan för barn- och ungdomspsykiatri

Regional utvecklingsplan för vuxenpsykiatri 2014-2018

Regional utvecklingsstrategi för tandvård

Regionalt serviceprogram i Västra Götaland 2014-2018

Regionalt trafikförsörjningsprogram för Västra Götaland

Regiongemensamma prioriteringar

Reglemente för informationssäkerhet

Resepolicy

Riktlinjer för medlemskap i föreningar och organisationer

Samling för social hållbarhet - åtgärder för jämlik hälsa i Västra Götaland

Solenergiplan för Västra Götalandsregionen

Säkerhetspolicy

Vision Västra Götaland

Vårdval Rehabilitering inom primärvården

Västra Götaland 2020- Strategi för tillväxt och utveckling i Västra Götaland 2014-2020

Källförteckning

Riktlinjer fastställda av regionstyrelsen

Västra Götalandsregionens plattform

Västra Götalandsregionens plattform samt utgångspunkter för identitetsutvecklingsarbetet

Principer och riktlinjer för reklam, sponsring m.m.

Partipolitisk information och verksamhet i Västra Götalandsregionens lokaler

Beslut om att hänvisa till kollektivtrafiktider vid möten, konferenser etc.

Policy/riktlinjer för barnperspektivet inom vuxensjukvården

Regiongemensamma riktlinjer om dofter och tobaksrök

Riktlinjer för tillgänglig information och kommunikation

Tillgängliga och användbara miljöer, riktlinjer och standard för fysisk tillgänglighet
